

VOORWOORD

Dit is alweer de eerste Scharrelaar in 2010. Zoals je ziet is er aan de omslag niet zoveel veranderd. 50 jaar nestkastonderzoek is nu 50 jaar ringonderzoek. Hiermee willen we dan ook Blaauw met zijn mede ringers hartelijk feliciteren.

In maart is er weer de jaarvergadering. Ik hoop op een goede opkomst. Zoals je in de agenda van de vorige Scharrelaar hebt kunnen lezen, zijn de aftredende bestuursleden gelukkig weer bereid gevonden om nog een periode door te gaan. Zoals uit de verslagen blijkt was het afgelopen jaar weer een druk jaar. Ik wil dan ook ieder voor zijn bijdrage bedanken. Maar er zijn helaas het afgelopen jaar ook weer vele aanslagen op de natuur geweest.

We zijn druk bezig met het organiseren van een vrijwilligersdag. Zodat dat iedereen die zich inzet voor de vereniging op het een of ander gebied daar een stukje waardering voor terug krijgt.

Bij enkele werkgroepen zijn nieuwe leden of andere coördinatoren gekomen. Ook hen wil ik veel succes en plezier toewensen. Ook natuurlijk hun voorgangers bedanken voor hun inzet voor de werkgroep en succes bij hun overgebleven activiteiten in de vereniging.

Extra aandacht wil ik nog vragen voor extra nestkastcontroleurs die ook bereid zijn om kinderen mee te nemen op hun route, uiteraard zou het ook heel goed zijn als controleurs die nu geen kinderen meenemen het ook eens zouden proberen met een aantal kinderen. Alleen al om het de andere controleurs iets gemakkelijker te maken.

Verder allemaal een succes vol jaar en tot ziens op een van de activiteiten of contactavonden.

Voorzitter Jan Vos

AGENDA

wat komen gaat!

- 25-02-10 Coördinatorenvergadering. Inforuimte SBB.
- 01-03-10 Jaarvergadering bij KroKo MultiPunt Heerenweg 42 IJhorst. 20.00 uur. Na de pauze dia's over gemaakte excursie reizen.
- 11-03-10 Vergadering nestkastcontroleurs. Inforuimte SBB.
- 20-03-10 Landelijke schoonmaakdag.
- 12-04-10 Hero Moorlag, presentatie over reeën.
- 24-04-10 Vrijwilligersreis.
- 03-05-10 Presentatie ijsvogels door J. Harder.
- 07 of 08-05 t/m
15-05-2010 2-jaarlijkse excursiereis.
- 24-05-10 Fietstocht 2e pinksterdag.
- 07-06-10 Ledencontactvergadering bij Kroko MultiPunt Heerenweg 42 IJhorst. 20.00 uur. Na de pauze Marc Shils AOC de Groene Welle Presentatie over adders.
- 18-09-10 1e Heidezuivering.
- 16-10-10 2e Heidezuivering.
- 28-10-10 Coördinatorenvergadering. Inforuimte SBB.

Jeugdagenda

- 20-03-2010 Landelijke schoonmaakdag.
Verzamelen om 8.30 bij de inforuimte SBB aan de Vijverweg.
- 27-03-2010 Marc Schils leraar Groene Welle houdt een lezing over reptielen en amfibieën met daarna een excursie in het bos. Aanvang 14.00 uur inforuimte SBB aan de Vijverweg.
- 27-03-2010 en
17-04-2010 Kun je 's morgens om 7 uur mee met Jos Kloppenburg vogelgeluiden luisteren. Hier moet je, je wel voor opgeven, want er kan maar een beperkt aantal deelnemers mee. Voor diegene die ook met de nestkast controle mee willen kan wel iets geregeld worden. Inforuimte SBB aan de Vijverweg.
- 16-04-2010 Vleermuizen excursie door Theo Douma. Aanvang 20.00 uur. Inforuimte SBB aan de Vijverweg.
- 17-04-2010 Begin nestkastcontrole. Verzamelen om 8 uur bij de inforuimte SBB aan de Vijverweg.
- 12-06-2010 Ons jaarlijkse reisje gaat dit keer naar de zeehondencreche in Pieterburen en een zwerftocht over het wad. We vertrekken 'smorgens om half 10 van het marktterrein in Staphorst. We zijn 's avond tussen 7 en 8 uur weer terug. Dit komt door het getij.
- 04-09-2010 Wateronderzoek Zwartewaterklooster. Verzamelen bij het reeen-spoor aan de Zwartewaterkloosterweg om 14.00 uur.
- 18-09-2010 Heidezuivering. Plaats wordt nog bekend gemaakt.
- 02-10-2010 Dierenhotel maken. Inforuimte SBB aan de Vijverweg. Aanvang 14.00 uur.
- 16-10-2010 Heidezuivering. Plaats wordt nog bekend gemaakt.
- 20-11-2010 Speurtocht. Inforuimte SBB. Aanvang 14.00 uur.
- 15-01-2011 Knutselmiddag, natuurfilm of quiz. Uitreiking nieuwe programma's. Aanvang 14.00 uur inforuimte SBB aan de Vijverweg.

AGENDA ALGEMENE LEDENVERGADERING

D.D. 1 MAART 2010 AANVANG 8.00 UUR

1. Opening
2. Ingekomen stukken
3. Notulen ledencontactvergadering d.d. 1 februari 2010
4. Notulen algemene ledenvergadering d.d. 2 maart 2009
(zie Scharrelaar Dec.)
5. Mededelingen
6. Jaarverslag secretaris (zie Scharrelaar febr.)
7. Jaarverslag penningmeester
8. Verslag kascommissie
9. Benoeming lid kascommissie
O.van der Ley (aftredend), J. Padding
reservelid Henk Kuiper
10. Vaststelling contributie
11. Bestuursverkiezing
Aftredend: Pieter v/d Berg (herkiesbaar)
Janny Niehoff en Evert Rolleman zijn herkiesbaar
volgens art.9.2 van de statuten.
Tegen kandidaten kunnen zich tot een week voor de algemene
ledenvergadering melden bij de voorzitter.
12. Werkgroepen
13. Wat komen gaat
14. Rondvraag
15. Pauze
16. Lezing
17. Sluiting

JAARVERSLAG 2009

Bestuursvergaderingen:

Het bestuur vergaderde maandelijks in de inforuimte van Staatsbosbeheer. In februari vond er vooraf aan de bestuursvergadering overleg plaats met Johan Dammers en Jeroen Bredenbeek van Staatsbosbeheer over allerlei zaken die er spelen. In de maanden juni en juli werd er niet vergaderd. Zowel in het voorjaar als in het najaar was er overleg met de coördinatoren van de werkgroepen.

Ledencontactvergaderingen:

Vanaf januari tot en met september werd er maandelijks vergaderd bij de Witte Bergen (Landdal Green Parcs) te IJhorst op de 1e maandag van de maand. In juni vond de vergadering plaats bij de fam. Van den Berg aan de Kerkweg in IJhorst. Vandaar uit hadden we een excursie naar de bijenstal bij Dickninge. Onder het genot van een glaasje mede werd het een en ander uitgelegd over bijen. Vanaf oktober hebben we een prima onderkomen gevonden bij "Kroko" (fam Kroonenburg) in IJhorst. Jeroen Bredenbeek beet de spits af in januari door een presentatie te verzorgen over het Vipera-plan. Dit is een groots opgezet plan om het leefgebied van de Adder te vergroten. In november kwam hij nog een keer om ons de verdere ontwikkelingen te laten zien. Inmiddels is het haast traditie dat de kniepertie's verzorgd worden door de fam. Kuiper. In februari werd de lezing verzorgd door de eigen leden Harry en Evert over het Nestkast werk met de jeugd en alles wat daar bij komt kijken. Na de algemene ledenvergadering in maart kregen we een presentatie van een delegatie van SBB. Met uitleg over de nieuwe plannen, met name het verplaatsen van het honden losloop gebied. In april liet Mark Sekhuis ons mooie plaatjes zien van Reptielen. Bennie van de Brink wist ons te boeien in mei over de vogeltrek. Na de vakantie periode in september vertelde Jacob van de Weele (Landschap Overijssel) over de Flora van het Reestdal. We worden uitgenodigd om volgend jaar mee te gaan op excursie in dit gebied. In oktober kregen we alles te horen over de Landschapsontwikkelingsplannen door Bob Boer. Het jaar waarin we een groot aantal variaties aan lezingen en presentaties hadden werd afgesloten met prachtige foto's van de Olde Maten en de Stadsgaten door Gerrit de Jonge en Tonny Valk.

Het gemiddeld bezoek aan de ledencontactavonden lag met 28 personen nagenoeg gelijk aan vorig jaar. Na een stemming bleek dat uit praktische overwegingen het beter was om na een jaar proef de oude volgorde van de lcv avond weer aan te houden. We beginnen in januari 2010 dus weer eerst met het huishoudelijk gedeelte en dan na de pauze de lezing of presentatie.

De algemene ledenvergadering werd gehouden op 2 maart.

Jan Vos, Harry van Wijk en Geertje Zwiers waren aftredend maar herkiesbaar. Na stemming werden alle drie bestuursleden unaniem herkozen.

Ledental:

Per 31 december 2009 telde de vereniging 86 jeugdleden en 685 volwassen leden. In totaal 771.

Dit is een afname van 21 leden ten opzichte van 2008.

Voor zover bekend zijn in 2009 de volgende leden overleden.

De heer K.Prins uit Staphorst

De heer J.Hoeve uit Staphorst

Mevr.A.Teunissen –de Leeuw uit IJhorst

Dat zij mogen rusten in vrede.

Samenwerking:

Met veel instanties en organisaties hadden wij het afgelopen jaar een goed contact. Dit blijkt wel uit de vele ingekomen- en uitgaande stukken. Er werd allerlei informatie uitgewisseld o.a. door middel van de verschillende verenigingsbladen.

Harry en Evert hebben een presentatie verzorgd in de Bibliotheek van Staphorst over het nestkastwerk.

Harm Bloemhof heeft in het kader van de boom met de X factor een excursie gegeven in de boswachterij Staphorst.

Ook is hij druk geweest met het maken van vleermuiskasten voor een werkgroep van het landgoed “Busloo” bij Apeldoorn.

Arnold Lassche heeft een succesvolle Vogelaarsdag in Zwartsluis georganiseerd die veel bezoekers heeft getrokken. Op deze dag waren er ca 120 bezoekers. Onze vereniging is daar positief op de kaart gezet.

Op bestuurlijk niveau zijn we nog steeds bezig om overleg te plegen om op een lijn te komen met de verschillende natuurbeschermingsverenigingen in de omgeving en met de twee landschappen aan beide kanten van de Reest. (Overijssel en Drenthe)

Website:

De vereniging beschikt over een eigen website, opgezet en beheerd door Harry Vos, www.natuurbeschermingsvereniging.nl. Op deze website wordt in het kort de doelstelling van de vereniging weergegeven. Er is o.a. informatie te vinden over het bestuur, de werkgroepen en de agenda. Verder is er een fotopagina en De Scharrelaar is als pdf file via de site te lezen.

Het is de bedoeling dat de werkgroepen meer van deze site gebruiken maken om actuele informatie aan te leveren. Zodat het interessanter wordt om de site te bezoeken.

Schoonmaakactie:

Elk jaar op de 3e zaterdag in maart is er de landelijke schoonmaakdag. Wij doen hier met onze vereniging ook elk jaar aan mee. Dit jaar was dat op

21 maart. Dit jaar hadden we een grote opkomst. 60 kinderen en 15 volwassenen deden hier aan mee. De kinderen kwamen voornamelijk van de Maarten Lutherschool te Punthorst en van onze jeugdwerkgroep “Weer of geen Weer”.

Nadat burgemeester J. Alsema van Staphorst een welkomstwoord had gesproken werden de kinderen in groepen verdeeld. O.l.v. begeleiders werden de kinderen, voorzien van vuilniszak en papierprikker, het bos ingestuurd. Na afloop waren er voor de deelnemers fris en broodjes, dat zoals altijd weer verzorgd werd door Jaap Padding. Er werd een grote hoeveelheid afval ingezameld; het is dus nog steeds nodig dat we deze werkzaamheden verrichten.

Heidezuivering:

Zaterdag 12 september werd de heide bij “de vier Bergen” ontdaan van allelei opslag. Daarnaast waren er ook behoorlijk grote bomen die fanatiek door de jeugd omgezaagd werden. Onder prachtige weersomstandigheden waren er 29 kinderen en 9 volwassenen om te helpen. Dit jaar was er 24 oktober een tweede heidezuivering op dezelfde locatie waar 17 kinderen en 12 volwassenen aan mee deden. Koffie, drinken en koeken werden ook hier verzorgd door Jaap Padding. Na afloop is er altijd weer de lekkere snert die, zoals elk jaar, uit de keuken van Hendrikje Vos kwam.

Fietstocht:

Op tweede Pinsterdag was er een prachtige fietstocht uitgezet door Jan Dunnink en Roelof Talen. Vierhonderd personen deden aan deze fietstocht van 40 km mee.

Vrijwilligersreis:

16 mei hadden we een vrijwilligersreis naar het Veenloopcentrum “Weiteveen” in Bargerveen

Paddenstoelenexcursie:

Onder leiding van Jan van Marle en Bernhard de Vries was er op 17 oktober een prachtige paddenstoelen excursie in het bos achter de inforuimte aan de vijverweg. Er werden 56 soorten gevonden.

Natuurwerkdag november:

7 november was er de landelijke natuurwerkdag waar ook een aantal leden en jeugdleden aanwezig waren om te helpen met het opschonen van de heide.

Werkgroepen:

(De volgende verslagen van de werkgroepen zijn aangeleverd door de coördinatoren van de werkgroepen, hiervoor hartelijk dank).

Jeugdwerkgroep “Weer of geen weer”.

Zaterdag 17 januari keken we naar een presentatie van alle activiteiten van 2008, gemaakt door ons jeugdlid Klaas Visscher.

Ook keken we naar een DVD van de koolmees. Na de pauze werd er onder leiding van Klaas een quiz gespeeld.

De papieren van de Nationale Tuinvogeltelling 2009 op 24 en 25 januari werden uitgedeeld. Op zaterdag 18 februari was de inforuimte tot de laatste plek bezet. De prijzen voor de wedstrijd; Wie vindt de dikste boom in de gemeente Staphorst, werden uitgereikt aan Henri en Niklas Schra en Klaas Visscher.

Imker Wiecher Troost vertelde ons aan de hand van dia's en meegebrachte materialen over het leven en werken van de bijen.

We maakten van een velletje gekleurde was ons eigen kaarsje.

Zaterdag 21 maart hielpen we weer bij de jaarlijkse voorjaars schoonmaak in Boswachterij Staphorst, georganiseerd door onze vereniging in samenwerking met Staatsbosbeheer en de gemeente Staphorst.

We begonnen op zaterdag 11 april met de jaarlijkse nestkastcontrole welke duurde tot 6 juni.

Op zaterdag 13 juni fietsten wij van Staphorst naar Balkbrug voor een plantenexcursie in de Haardennen onder leiding van ons lid Jan van Marle. We hebben heel wat planten gezien, gevoeld en geroken.

Woensdag 8 juli was het weer zover, uilen ringen bij de fam. Roorda aan de Heerenweg in IJhorst. Helaas kon Jan Huls dit jaar maar 1 kerkuil ringen.

Op zaterdag 29 augustus gingen we met z'n allen naar de Zwartewaterkloosterweg in de Oldematen om met een schepnetje, zoekkaart en een bakje te kijken wat er zoal leeft aan kleine waterdierpjes in de sloot.

Op zaterdag 12 september en zaterdag 24 oktober werd de heide weer ont-daan van opslag. Ook hier verleenden we onze medewerking aan.

Op zaterdag 10 oktober vertokken we met een bus vol kinderen voor een uitstapje naar Nationaal Park de Weerribben-Wieden in Ossenzijl.

Onder leiding van boswachter Jaap maakten we een vaarexcursie door het unieke moeraslandschap van het Nationaal Park.

“s Middags gingen we in groepjes een speur-belevingstocht doen. We liepen door het bos, over trilveen en langs hooi- en rietlanden.

Op de Landelijke Natuurwerkdagdag 7 november waren we ook ruim vertegenwoordigd en maakten alsnog een stuk heide schoon.

De laatste bijeenkomst was zaterdag 14 november. Dit was tevens de drukst bezochte activiteit. Maar liefst 63 kinderen kwamen deze middag voederhuisjes timmeren.

Dank zij de hulp van actieve leden en ouders van kinderen kon iedereen om 16.00 uur met een voederhuisje of voedertafel naar huis gaan.

We kunnen terugzien op een goed en leerzaam jaar en activiteiten die heel goed bezocht werden.

A. Troost-Wagenvoord

Nestkasten:

Bij het opstellen van dit verslag had ik nog niet alle gegevens binnen vandaar dat ik nog niet een algemeen beeld heb over het jaar 2009. Er waren dit jaar ontzettend veel rupsen en dat hebben we vooral gemerkt aan het aantal broedsels onder de mezen, ze waren talrijk dit jaar. De bontevliegenvanger heeft het ook goed gedaan het aantal broedsels evenaarde bijna vorig jaar en nog niet alle gegevens zijn binnen. Er waren dit jaar minder controleurs met jeugd wat ik en mijn opvolger (J Vos) toch zorgelijk vinden. U las het net, mijn opvolger, nou na acht jaren stop ik er mee als coördinator. Wel blijf ik de verslagen e.d. maken .het is nu zo, dat dhr. Vos coördinator is en het coördineren doet en dhr B Witte en dhr R Talen zullen de routes, het onderhoud nestkasten (nestkasten timmeren) en nieuwe controleurs begeleiden op zich nemen .Ik maak aan eind van het seizoen het verslag . Ik kijk met plezier terug op deze acht jaren van veel werk en drukte en toch ook met weemoed, er zijn in mijn periode vier controleurs overleden, jong en oud, laten we hen gedenken. Ik bedank iedereen die in mijn periode mij geholpen heeft met diverse dingen. En wens dat u de nieuwe coördinator op dezelfde voet blijft steunen. Er is dit jaar ook een droevige gebeurtenis het overlijden van de heer J Hoeve, hij was enorm betrokken bij onze werkgroep, vele tientallen jaren is hij in onze werkgroep actief geweest . Het was een plezier om met hem te werken, had altijd een positieve uitstraling. Hij zal altijd in onze gedachten blijven en wij wensen zijn vrouw en familie veel sterkte toe.

Op de najaarsvergadering van onze werkgroep heeft men het volgende medegedeeld. Als er controleurs zijn die zonder jeugd de route lopen en of de gegevens niet aanleveren voor het onderzoek, deze als recreant aan het controleren zijn in het bos en dat is niet toegestaan. Wij hebben dan ook besloten dat men dan zijn route in moet leveren. De opkomst op de vergaderingen was dit jaar verheugend.

Tot slot wens ik dhr. Vos veel succes toe met zijn werkzaamheden.

J. Nijboer

Plantenwerkgroep:

Het was dit jaar weer een druk jaar. Op 15 januari, 19 februari, 19 maart, 15 oktober, 12 november, en 10 december hebben we weer de bloeiende plantensoorten op Dickninge geteld. Er waren respectievelijk 0, 5, 9, 35, 25 en

23 soorten. Op 16 april zijn we het normale seizoen gestart met een bezoek aan Dickninge voor de voorjaarsplanten.

Daarna zijn we gestart met kilometerhok 208.521 bij de Werkhorst. Omdat het hok zowel in Drenthe als in Overijssel ligt, hebben wij beide gedeelten onderzocht. Daar zijn we later nog 6 keer geweest. Bijzonderheden daar waren o.a. Dauwnetel, Dille, Schildereprijs, Gevleugeld hertshooi, Hondspeterselie, Echte koekoeksbloem, Korenbloem, Waterkruid, Kleine leeuwenklauw, Lidsteng, Grote pimpernel, Hongaarse raket, Klein springzaad, Veenreukgras, Wateraardbei, Waterviolier, Laurierwilg, Zandblauwtje en Snavelzegge.

Op 2 juli hebben wij een dagexcursie naar Twente gemaakt. Daar hebben wij de natuureservaten Dal van de Mosbeek van Landschap Overijssel en Lemselermaten van Staatsbosbeheer bezocht. Zie het verhaal in De Scharrelaar van oktober 2009. Wij hebben ook twee keer het voormalige vliegveld Havelte bezocht. Zie het verhaal in De Scharrelaar van oktober 2009.

Ook hebben we nog twee keer het andere afgegraven stukje in De Vledders bij IJhorst bezocht. Hier hebben we 89 soorten geteld. Bijzonderheden: Bleekgele droogbloem, Kleine egelskop, Echte koekoeksbloem (w.o. witbloeiende), Moerasandijvie, Draadrus, Paddenrus, Veenpluis, Waterpunge, Waterviolier, Geelgroene zegge, Snavelzegge en Ronde zonnedauw.

De bermen van de Leyenweg bij de Bisschopskooi hebben we ook gedaan, daar waren maar liefst 82 soorten. Bijzondere soorten o.a.: Kantig hertshooi, Grote pimpernel en Reuzenzwenkgras.

Traditioneel sloten we het normale veldwerk af op 3 september met een bezoek aan de Koolhaar in de boswachterij Staphorst. Daar troffen we weer de bekende soorten aan. In totaal gingen we 20 keer op dondermorgen op pad. Wij hebben ook nog een infodag van de Werkgroep Florakartering Drenthe in Orvelte bijgewoond, alsmede de Floradag in Vaassen van Florondistricten Beneden-IJssel en Flevoland-Veluwe.

J.Paasman

Ringgroep G08 Blaauw:

Totaal werden door de ringgroep 7806 vogels geringd en werden 474 vogels teruggemeld. Het zwaartepunt van het ringwerk lag op de RAS projecten (Retrapping Adults for Survival). Het doel van deze projecten is om terugvangst-gegevens te verzamelen, die het mogelijk maken om de overlevingskansen van een reeks van vogels te volgen in verschillende broedgebieden. Terugvangsten van vogels, die in vorige jaren zijn geringd, worden gebruikt om de overlevingskansen te berekenen. Er lopen bij de ringgroep nu drie RAS projecten, de boomklever, de zwarte mees en de steenuil. Behalve het trachten te ringen van de hele populatie in het onderzoeksgebied wordt veel tijd gestoken in het terugvangen van de in voorgaande jaren geringd exemplaren.

In 2009 werden binnen de RAS projecten van de boomklever 184 stuks geringd tegenover 183 stuks in 2008 en werden 16 geringde exemplaren teruggevangen tegenover 11 stuks in 2008. Van de zwarte mees werden 469 stuks geringd tegenover 452 in 2008 en werden 41 geringde exemplaren teruggevangen tegenover 22 stuks in 2008. Van de steenuil werden in 92 stuks geringde tegenover 139 stuks in 2008 en werd 98 keer een exemplaar teruggemeld tegenover 46 in 2008.

Enkelen opvallende zaken van het overige ringwerk zijn de terugval van de torenvalk, 34 exemplaren geringd (vergelijk: 122 stuks in 2008 en 243 stuks in 2008), de terugval van de kerkuil, 148 exemplaren geringd (vergelijk: 547 stuks in 2007 en 351 stuks in 2008).

J.Mussche

Weidevogels:

Het jaar 2009 is voor het gebied “De Oevers” goed verlopen. Op 17 maart 2009 werden 2 nesten met 3 Kievitseieren gevonden en vanaf die datum is het echt begonnen.

De resultaten:

Scholekster: 8 nesten, 5 uit	Knobbelzwaan: 7 nesten, 6 uit
Kievit: 106 nesten, 83 uit	Meerkoet: 4 nesten, 3 uit
Grutto: 11 nesten, 8 uit	Tureluur: 2 nesten, 2 uit
Wulp: 12 nesten, 10 uit	

Bij een gehouden inventarisatie werden 25 grutto's en 21 wulpen geteld. Zoals u hebt kunnen lezen in “De Staphorster” en anderen bladen en ook op TV Oost, is er in de gemeente Staphorst gericht gezocht naar wulpennesten. Vanaf 1982 is nl. geïnventariseerd dat in deze gemeente jaarlijks 450 wulpenparen voorkomen. In Nederland is er geen enkele plaats waar zoveel wulpen voorkomen als in Staphorst. Het is jammer dat er niet zo intensief naar is gezocht. Vorig jaar is Landschap Overijssel begonnen met te inventariseren waar wulpen voorkomen. In gebieden langs zandpaden zitten de meeste wulpen. Het is ondoenlijk voor de werkgroep in Staphorst om alle nesten te vinden. Vandaar dat er verzoek is gedaan aan andere werkgroepen om zoveel mogelijk nesten te vinden. De landeigenaren en pachters is verzocht te helpen. Ook zij kunnen nesten markeren en beschermen.

Landschap Overijssel probeert om de gemeente Staphorst te laten vallen onder de Natuurproductiebetaling. Dat wil zeggen dat per geslaagd nest van de kritische weidevogel (grutto, wulp, tureluur, slobbeend en zomertaling) €68,- of € 100,- kan worden uitgekeerd. Bij een tussenberekening is gebleken dat er ruim 80 wulpennesten zijn gevonden. Dit kunnen er nog meer zijn als alle

gegevens binnen zijn. Het zou jammer zijn als er niet meer aandacht aan deze situatie wordt gegeven. Er heeft o.a. een groep uit Twente geholpen met het zoeken van nesten van wulp en grutto. Deze groep was zeer succesvol. Een wulp is zeer plaatstrouw. Dwz. dat als het legsel is uitgekomen en de ouders met jonge kuikens heeft rondgelopen, dat in ieder geval het vrouwtje weer op de zelfde plaats wil nestelen en broeden. Als u als eigenaar of pachter een nest op uw land vindt van de kritische soort, dan kunt u als dat in het gebied van de Natuurproductiebetaling plaatsvindt tel. contact opnemen met 0900-2121492. Als het nest is uitgekomen wordt dat gecontroleerd en ontvangt u het bedrag. Het moet toch mogelijk zijn om tenminste ruim 200 wulpennesten te vinden. Welk gebied valt nu onder de Natuurproductiebetaling? Het gebied links en rechts van de Oeverlandenweg tot aan de boerderij van Dhr. Dingstee. Het gebied over de brug van de verlegde Hoogeveense vaart links van de Staphorster Grote Stouwe tot aan de schouwsloot schuin tegenover de Oeverlandendwarsweg en rechts van de Staphorster Grote Stouwe tot Baarlo, met uitzondering van de Plas-dras gebieden, de zgn. natuurrezervaten. Vanaf de Rechterensweg tot aan voornoemde schouwsloot en links tot aan de Stadsweg. Zodra hierin een wijziging komt zal dit worden vermeld in "de Staphorster". Als u gaat maaien en weet dat er kuikens in het te maaien gebied zit (alarmkreten ouderparen) kunt u een dag voor het maaien 5 stokken plaatsen met daaraan een plastic zak en de kuikens vertrekken naar een ander grasland. Als u een wulpen-of gruttonest niet kunt vinden kunt u contact opnemen met J.Wouda tel 258567 en de werkgroep zal proberen het te vinden en te markeren. Hartelijk dank voor uw samenwerking en mogen we in 2010 weer op u rekenen.

J.Wouda

Roofvogels:

In 2009 zijn door de enthousiaste leden van de werkgroep roofvogels en uilen de nestkasten van Torenvalk, Bosuil, Steenuil en Kerkuil bezocht. Verder zijn een aantal nesten van Ransuil, Havik, Buizerd en Sperwer ontdekt. In vergelijking met het vorig jaar waren de broedresultaten erg mager, zeker als we kijken naar de Torenvalk en de Kerkuil.

Het geheel leverde dit jaar de volgende resultaten op:

Bosuil; 1 broedsel, 2 uitgevlogen jongen geringd

Ransuil; in Nieuwleusen is 1 jong geringd. In de buurt zat ook nog een ander jong.

Kerkuil; 15 broedsels (vorig jaar 31!),

40 jongen uitgevlogen, waarvan 39 geringd

Steenuil; 23 broedsels,

49 jongen uitgevlogen, waarvan 39 geringd (1 adult geringd)

Torenvalk; 9 broedsels (vorig jaar 36!), alle 19 uitgevlogen jongen geringd

Buizerd; van de 7 gevonden nesten is het broedsucces niet bekend
Havik; op de 2 gevonden nesten zijn met behulp van de telescoop kijker per
nest 2 jongen gezien

Tot slot, ook voor de Sperwer in de boswachterij Staphorst was 2009 geen
succesvol jaar. Op slechts 2 van de 7 horsten zijn jongen waargenomen. Bij
een aantal andere horsten was sprake van predatie. In de Scharrelaars van
februari en juni 2009 staat een uitgebreid verslag van het afgelopen jaar en
wordt ook teruggeblikt op de jaren 1988-2009.

A.Lassche

Dagvlinder- en libellenwerkgroep:

Het jaar 2009 weer begonnen met monitoren (lopen van een vaste ingedeelde
route) Ondanks dat ik officieel geen coördinator meer was toch de draad maar
opgepakt om te kijken of we de vlinderwerkgroep weer echt actief konden
maken na een paar jaar relatieve rust. De vlinderwerkgroep bestaat op dit
moment uit slechts 3 personen, waarbij Berend Witte de constante factor
is, die ook altijd al zijn inventarisaties op tijd doet (eens per week een vaste
route). Door mijn werkzaamheden door de weeks moet ik wel eens een inven-
tarisatie (en bijeenkomsten) overslaan. Verder loopt ook Rick v der Ende een
route, maar door zijn vwo carrière lukt dit ook niet altijd. Begin van het jaar
afgesproken dat de vlinderwerkgroep alleen routes in het staatsbos doet. Er
zijn nog een aantal routes niet bemand en we willen daar juist onze gegevens
vandaan halen voor wetenschappelijke tellingen (via de vlinderstichting). Ik
hoop voor het komend jaar de huidige teller van de Veerslootslanden (Valt
onder Staatsbosbeheer en door het unieke gebied een uitzondering vwb de
ligging) bij de vlinderwerkgroep te kunnen betrekken. Dit jaar zelf gestart
met het monitoren van libellen. De vlinderstichting heeft voor dit doeleinde
twee routes uitgezet bij het Zwarte veentje. Het blijft voorsnog een lastige
materie als je nog niet zo in de soortenkennis zit. Het zijn snelle dieren die
vaak over niet begaanbare delen van de route vliegen. Langzamerhand kom
ik er een beetje in maar 2009 was niet meer dan een oriënterende start. In
2010 zal ik hier in ieder geval wel mee verder gaan. Ook proberen we voor
komend seizoen van de routes in het staatsbos de secties dmv kleine paaltjes

te markeren, zodat er geen twijfel meer
kan bestaan in welke sectie een vlinder
zich bevindt en dat iemand anders je
route tijdelijk zou kunnen overnemen.
Berend heeft dit voor zijn route de
Ganzeplas al gerealiseerd (het goede
idee komt ook van hem).

De aantallen in de tabel van 2009 zijn
afgezet tov 2005 (laatste jaar met goed

totaaloverzicht). Opvallend is natuurlijk dat de Eikepage veel meer is waargenomen. Dit zou (deels) kunnen liggen aan de manier van tellen waarbij Berend (die hier zeer bederven in is) door een kleine wijziging in zijn route meer Vuilbomen heeft zitten waar hij krachtig aan laat schudden en dan zelf gelijk gaat tellen. Zo zie je ook de meeste individuen die normaal geheel verscholen tussen de bladeren zitten en bij verstoring daar toch weer zeer snel in verdwijnen.

Verder valt ook op dat het Heideblauwtje (rode lijst:kwetsbaar) het erg goed heeft gedaan. Wel blijft het zo dat het Heideblauwtje voorlopig alleen op de route van de Ganzeplas wordt gesignaleerd en blijkbaar daar een populatie zit in vergelijk met de andere routes. Waarschijnlijk zit er ook een (deel van de) populatie bij de Zoere Grachten. Helaas hebben we niet een compleet beeld van het gehele bos.

Ook het Koevinkje en de Bruine vuurvlieder lieten zich regelmatig zien op de Ganzeplas. Hier deden de meeste vlinders het goed en heet lijkt dan ook een belangrijke vlinderplaats in het Staatsbos.

Soort 2009	Ganze plas	zwarte venen	Vier bergen	Ganze plas	Zwarte Venen	Vier bergen
jaar	09	09	09	05	05	05
Aardbeivlieder						3
Zwartsrietdikkopje				7		7
Geelsrietdikkopje	2			14		8
Groot dikkopje	163			9	10	2
Groot koolwitje		1	4	7	10	2
Klein koolwitje	80			2	2	5
Klein geaderd witje	41	6	3	9	11	3
Oranjetipje		1			2	7
Citroenvlieder	47	14	8	12	16	1
Kleine vuurvlieder	49	11	7	4	1	5
Bruine vuurvlieder	90	5	17	1	3	2
Eikepage	1362	48		8	1	
Groentje	14		1			1
Boomblauwtje	154	10	4	60	8	20
Heideblauwtje	259			33		4
Bruin blauwtje				6		2
Icarusblauwtje	7		2		1	

Dagpauwoog	10	10	1		3	
Distelvlinder	44	21	6			
Atalanta	6			5		1
Kleine vos	7	1	1	19	8	1
Gehakkelde aurelia	5	1		1	3	
Landkaartje	1	3				
Zilveren maan						
Heivlinder						
Koevinkje	137		1	20	2	3
Bruine zandoogje	6			6	4	
Oranje zandoogje	44	9	6	39	29	7
Hooibeestje						
Bonte zandoogje	71	24	2	7	25	2
Argusvlinder						
Kommavlinder						
Boswitje						
Kleine ijsvogelvlinder						
Bruine Eikepage	7				1	
Oranje luzernevlinder						
Totalen	2606	165	63	269	140	86

bezoek datum zwarte veentje	Gewone oeverlibel	Lan-taarntje	Plat buik	Ven wit-snuit-libel	Vier vlek	Vuur juffer	Water snuffel	to-taal
25-5-2009	2	0	0	2	180	8	170	362
25-7-2009	0	8	7	0	0	6	46	67
15-8-2009	0	0	0	0	0	13	26	39
totaal	2	8	7	2	180	27	242	468
Bezoek datum Pingo-meertje	Gewone oeverlibel	Grote keizer-libel	Plat buik	Vier vlek	Water snuffel	totaal		
25-5-2009	1	0	1	12	100	114		
25-7-2009	0	3	3	0	20	26		
totaal	1	3	4	12	120	140		

Ruimtelijke Ordening:

De werkgroep heeft in 2009 drie keer vergaderd bij een van de werkgroepleden thuis. Tussentijds was er contact voor onderling overleg via e-mail.

Sommige onderwerpen resulteerden tot het indienen van een zienswijze bij de gemeente Staphorst. Deze hadden betrekking op:

Recreatie en toerisme in het Reestdal;

Nota recreatie en toerisme gemeente Staphorst;

Ontwerpbestemmingsplan “Staphorst dorp, partiele herziening De Berghorst - Meestersweg;

Aanvraag kapvergunning beukenboom in IJhorst.

Soms deelt de gemeente onze visie en worden in het gelijk gesteld; een andere keer wordt anders besloten.

Bal in 't Reestdal

Op 24 januari werd een motorcross en slijpocht gehouden in IJhorst en directe omgeving van en in de Staatsbossen. Door deze gecombineerde activiteit op een en de zelfde dag heeft voor veel consternatie onder de reeën in de staatsbossen en het Reestdal geleid. Over het verstrekken van vergunningen voor deze gecombineerde activiteiten is de gemeente Staphorst benaderd. Dit jaar heeft de gemeente ons over de vergunningaanvraag geïnformeerd. Recreatie nota

De werkgroep had zitting in werkgroep Beleidsnota Recreatie en Toerisme van de gemeente Staphorst. Met nadruk is gepleit voor het verder ontzien van vooral het kwetsbare Reestdal en gedeeltelijke ontsluiting van de Olde Maten voor toeristen.

Het recreatie initiatief “Reestdal op de kaart” wordt nauwlettend gevolgd.

Inrichting Residence IJhorst

De gemeente Staphorst heeft zijn goedkeuring verleend aan het opnieuw inrichten van het voormalige recreatiepark de Braamsluiper in IJhorst. Een en ander betekent dat alle sta - “caravans” zijn of worden verwijderd en plaatsmaken voor 170 recreatiewoningen. Het houdt in dat bomen voor aanleg van nieuwe wegen gaan verdwijnen, maar ook dat nieuwe bomen worden geplant. De gemeente heeft ons benaderd mee te denken over deze hernieuwde inrichting. Zo heeft de vereniging plannen ingediend voor een zo natuurlijke mogelijke inrichting en “kijkt “ –in overleg met de gemeente en beheerder van het park – over de schouder mee.

Olde Maten Natura 2000 gebied

Voor het Natura 2000 gebied wordt een beheerplan samengesteld in samenwerking met diverse belangen organisaties. Het opstellen van een beheersplan gaat erg moeizaam. Landelijk is dit het geval.

Wij zijn blij met de inrichting van het Natura 2000 gebied dat enige ruimte, na

de verkaveling, biedt aan onze weidevogels waar vroegtijdig gras maaien tot het verleden behoort en onze mede schepselen enigszins de ruimte krijgen zich voort te planten.

De verantwoordelijkheid van het Natura 2000 gebied in de gemeente Stap-horst ligt in handen van Staatsbosbeheer. Wij hebben er vertrouwen in dat deze organisatie de natuurbelangen naar eer en geweten zal behartigen.

H.Bloemhof

Zoogdieren:

In het afgelopen jaar heeft de zoogdierenwerkgroep weer een aantal activiteiten uitgevoerd. Om te beginnen hebben we een aantal vleermuiskasten vervangen, zodat het aantal kasten waarin gefilmd kan worden, behoorlijk is uitgebreid. Het filmen van vleermuizen in kasten en het analyseren van het gedrag van de dieren, kan nu nog beter uitgevoerd worden. We hebben het deksel met daarin de infraroodcamera iets verbeterd, zodat het wat makkelijker werken is. Bijzonder in dit werk is dat we een steeds beter inzicht in het leven van vleermuizen krijgen, zonder dat de dieren verstoord worden. Het blijkt bv. dat parasieten de vleermuizen het leven behoorlijk zuur kunnen maken, zeker als je kijkt in welke hoeveelheden deze dieren in de kasten voorkomen. Het is voor vleermuizen een reden om regelmatig van kast te veranderen. Verder hebben we het afgelopen jaar weer dieren gefotografeerd om bijzonderheden vast te leggen. Helaas hebben we dit jaar opnieuw geen dieren gezien die geringd waren. Hieronder een foto van een uitvliegende grootoorvleermuis.

Voor het komende seizoen hebben we natuurlijk al weer een heleboel plannen. We gaan in de eerste plaats door met het filmen van de vleermuizen. Daarnaast proberen we via een cameraval ook andere zoogdieren te ontdekken en op die manier o.a. aan te sluiten bij een onderzoek naar boommarters, dat afgelopen jaar in Overijssel heeft plaatsgevonden. Een cameraval registreert beweging en warmte en is daardoor heel geschikt om te worden ingezet bij het onderzoek naar zoogdieren. Op het moment van schrijven staat er een bij een steenmarterkast om te ontdekken wat daarin zit. We willen graag in het Staatsbos aan het werk om te ontdekken of er ook boommarters zitten, en zo ja, waar. Wij denken dat ze er wel zijn, maar als u ideeën hebt, horen we ze graag.

T.Douma

Redactie:

Voor het eerst is de Scharrelaar 4 keer per jaar verschenen. In de voorgaande jaren was dit altijd 5 keer. Tweemaal voor de zomervakantie en tweemaal na die tijd. Deze opzet is goed bevallen, we gaan dan ook op deze voet verder. De omslag was in meerdere kleuren uitgevoerd, met afbeeldingen van allerlei nestkasten. We hebben veel positieve reacties gehad over deze uitvoering. We hebben dan ook besloten in overleg met het bestuur om volgend jaar weer dezelfde omslag te gebruiken. Gewoonlijk werd elk jaar een ander omslag bedacht. de inhoud was weer erg gevarieerd. Veel terugmeldingen van vogels, gelukkig van die nog in leven zijn en ook veel veldwaarnemingen. Wanneer u een waarneming heeft denk dan niet te snel die van mij is niet zo bijzonder, gewoon door geven. Verder berichten van de diverse werkgroepen en lezenswaardige stukjes. Dank zij vele helpers en de vrijwillige bezorgers kwam alles weer in de bus.

De redactie

Natuurreizen:

Eens per 2 jaar organiseert de werkgroep Natuurreizen een reis naar een, voor natuurliefhebbers, interessant gebied. In 2009 is de organisatie begonnen van de reis die in 2010 zal gaan plaatsvinden in de week van Hemelvaartdag, en wel van vrijdag 7 tot en met zaterdag 15 mei 2010. Deze keer zal de reis naar Noordoost Polen gaan, waarbij waarschijnlijk in de nabijheid van Augustow overnacht zal worden. Eind 2009 hadden zich ± 26 personen als belangstellende aangemeld. Dit aantal is acceptabel om de reis verder te organiseren, het geen dan ook zal plaatsvinden.

J. Niehoff

PR:

Janny Niehoff heeft er dit jaar weer voor gezorgd dat er regelmatig stukjes in de krant en op de website kwamen. Hierdoor kwamen we meerdere keren in het nieuws.

Jubileumcommissie:

Deze commissie is nog steeds bezig met de samenstelling en de uitgave van het jubileumboek. De persoon die het een en ander zou redigeren is een tijdje ziek geweest. We wachten in spanning af en zien uit naar het resultaat.

Ten slotte:

Uit het jaarverslag blijkt wel, dat 2009 opnieuw een druk jaar is geweest. Alle werkzaamheden konden alleen slagen dankzij de hulp, op wat voor manier dan ook, van de vele vrijwilligers. Het bestuur wil een ieder daarom hartelijk dank zeggen en hoopt dat de vereniging ook in het komende jaar een beroep op u allen mag blijven doen. Want ook in het komende jaar liggen er allerlei

Zaterdag 16 januari kwamen we voor het eerst in het nieuwe jaar weer bij elkaar. We konden 36 kinderen begroeten en mevr. Jeanette Otten, die ons als leiding komt ondersteunen.

We keken een gedeelte van de DVD "Trekvogels". Vogels die soms wel 4000 km moesten vliegen om eindelijk op de plaats van bestemming te komen. Vervolgens gingen ze broeden en kwamen de jonge vogels uit het ei. Hilarisch om te zien, die eerste vliegles van de jonge vogels. Zodra ze goed konden vliegen werd begonnen aan de terugtocht. Ze vlogen over grote Oceanen, prachtige landschappen en bergtoppen met sneeuw. Voor ons een prachtig gezicht, maar ik denk dat de vogels het anders beleven.

In de pauze kwam de melkbus met "knieperties" tevoorschijn, heerlijk knap- perig en met een glaasje drinken erbij was het een echt feest.

Vervolgens deelde Hiltje de papieren uit van de Nationale Tuinvogeltelling 2010 op 23 en 24 januari. Ook kregen ze een vetbol mee, want wil je vogels in je tuin dan moet je ze natuurlijk wel een beetje verwennen en voeren.

Nadat ook het nieuwe programma was uitgereikt gaven we het woord aan Klaas Visscher.

Iedereen kreeg een papier en onder leiding van Klaas werd er een quiz gespeeld. Er waren vragen voor de kinderen van 8 t/m 10 jaar en voor 11 jaar en ouder.

Veel vragen over vogels, maar ook vragen die betrekking hadden over de film die we voor de pauze zagen.

Klaas had er een mooie Power Point presentatie van gemaakt. We bedankten hem dan ook hartelijk en hopen in de toekomst nog eens een beroep op hem te kunnen doen.

Zo kwam er een eind aan een gezellige en leerzame middag.

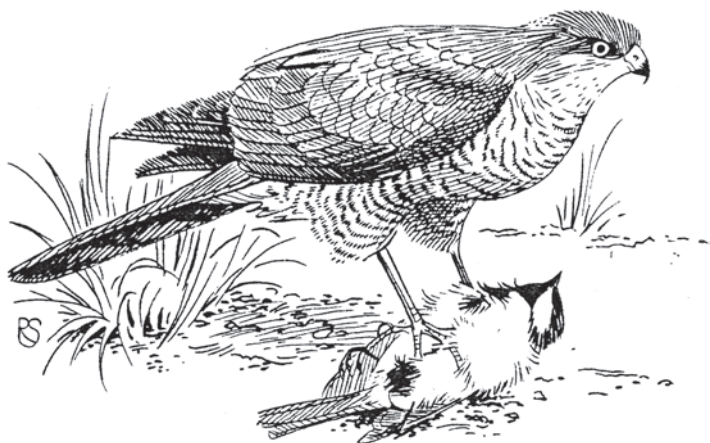
OVERZICHT VAN TERUGGEMELDE GERINGDE VOGELS UIT DE REGIO

- KERKUIL** nr. 5.272.529, geringd 17-06-1993 als pull in kast D. Tissing, 't Steegje 3, Ansen. op 22 nov. 2008 dood gevonden, korter dan week Te Geesteren Afstand 47 km. Melder J.W. ten Cate te Hengelo.
- OOIEVAAR** nr. 2441, geringd op 10-06-1997 als pull te Werkhorst, Meppel (4p). op 15-5-2009 levend gecontroleerd te Den Kaat Ov. vrouw. Afstand 14 km. Vinder mevr. A. Enters, Emmen.
- KERKUIL** nr. 5.400.348, geringd op 24-05-2007 als pull kast De Wheem, Oud Avereest. (Kast 1340) op 13-07-2009 broed in kast J. Baas, Voor de Broeken 19, Ruinen.
- KOOLMEES** nr. V.195.961, geringd als 1e kj. vrouw op 02-10-2005 te Veldiger Buitenlanden Zwartsluis door ringer A.J. Dijkstra, Zwolle. op 19 mei 2009 in nk. 002-0082, bosw. Staphorst, Carl Bisschop broedend vrouw in nestkast. Afstand 14 km.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN.59.512, Berken Heuvel, Bokkenleegte pull op 02-06-2008. Ringer C. Both, Haren. op 07-05-2009 bosw. Staphorst als vrouw in nk.052,0651, Klaas Visser, broedend. Afstand 30 km.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN.59.168, op 27-05-2008 als pull te Wapserzand-Oost, ringer C. Both, Haren. op 07-05-2009 in nk.106-1272a, boswachterij Staphorst, P.J. Sipel. Afstand 28 km, dood, korter dan week.
- KOKMEEUW** met ring KAUNAS. 410783, geringd op 09-06-2000 als pull te Striunos, Tvenkinys, Letland. op 13-08-2001 gewond gevonden te Nieuwleusen, Nieuwe Dijk, naar asiel aldaar, 15.08.2001 gestorven. Afstand 1185 km. Eerder gemeld.

- KERKUIL** nr. 5.400.348, op 24 mei 2007 geringd te De Wheem, Oud Avereest als pull. Route 50. op 28 mei 2009 broedend in nestkast te Ruinen. Afstand 17 km. Meldster Martha Sol-Sikkema.
- KERKUIL** nr. 5.389.200, op 22 juni 2005 geringd als pull te Havelte, kast Buivenga. op 25-06-2009 broedend in nk. te Darp. Afstand 4 km. Meldster Martha Sol-Sikkema.
- KERKUIL** nr. 5.403.642, geringd op 10-08-2007 als pull (8p) kast L. v. Zanten, Nolde. op 11-11-2009 broedend in nk. te Zuidwolde (W. Loovers). Afstand 18 km.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL.78.884, geringd op 30-05-09 te Balkbrug, Molenweg als pull (6p). Route 50. op 18-06-09 tegen glas gevlogen en weer in vrijheid te Balkbrug. 2 km afstand. Melder Gerben Fransen.
- KERKUIL** nr. 5.438.333, geringd op 27-07-2009 als pull in kast Koonstra, Vinkenbuurt, Koloniedijk. op 24-11-2009 levend gecontroleerd door niet ringer te Beveren-Waas/Doel Kerncentrale Oost-Vlaanderen. Levend weer losgelaten op slaapplaats. Afstand 207 km.
- KOOLMEES** V.404842, geringd op 15-05-09 als pull uit nest van 10 pulli, Boswachterij Staphorst, nestkast 019-0716, B. Witte. op 25 nov. binnengevlogen in schuur te Rouveen. Weer losgelaten. Vischer, Rouveen. Afstand 4 km.
- OUIEVAAR** nr. Arnhem.2490, geringd op 16-06-2006 te Meppel, Schiphorst. op 15-05-2009 levend gecontroleerd als man na 1kjaars te Reggersoord, Meppel. Meldster mevr.Enters.
- OUIEVAAR** nr. 7052, geringd op 16-06-2006 pull te Rouveen, Conrads-weg, Ref. Klaas Harink. op 15-05-2009 levend nr. afgelezen te Oosteinde, Ruinerwold. Afstand 16 km. (Mevrouw Enters, Emmen.)
- BONTE VL.VANGER** nr. AN.85.450, geringd op 13-05-08 als vrouw na 1kj. bosw. Staphorst, nk. 008.1367. (Jan Compagner). op 26-05-2009 broedend aangetroffen in nk. te Markelo, Kerspel, Goor, Aschpotterveld. RAS controleur H. Bouwmeester. Afstand 49 km.
- KOOLMEES** nr. V.401.555, geringd op 18-05-2008 als pull (7p) in nk. 010.0210, bosw. Staphorst, route Evert Rolleman. op 06-01-2010 dood gevonden Vijverweg 1, Punthorst. Melder Michiel Poolman.

SPERWER nr. 1.406 624, geringd op juni 2008 bosw. Staphorst, vak 57, Jac. Mussche.

op 17-12-2009 dood tegen gebouw gevlogen, Broeksweg 2, Oudleusen. Afstand 12 km. Melder P. Westerbrink.

KERKUIL nr. 5.344.422, geringd op 16-06-2000 als pull te Ruinerwold, Oosteinde, Larijweg 164 (van Erb).

op 04-07-2009 dood gevonden te Dwingeloo, Kruyer, Stroovledder 10. (Melder Erwin)

STEENUIL nr. 3.621.909, geringd op 05-06-04 als pull te Dwingeloo, kast DW01, Fred van Vemden.

op 21 dec. 2009 te Dwingeloo, Westeinde gecontroleerd in nestkast. Afstand 3 km. (Ras 71 J. Mussche.

STEENUIL nr. 3.621, geringd op 26-06-2004 als pull te Dwingeloo, Kast DW02, Fr. van Vemden.

op 21-12-2009 in nestkast te Wittelte Dr. gecontroleerd in nk. Afstand 6 km. J. Mussche, Staphorst, R71.

KERKUIL nr. 5.256329, geringd op 25-06-09 als pull, De Westerhuis (Kast A. Dragt).

op 16-12-2009 verkeersslachtoffer A7 Heerenveen. Vinder Len Geerdink. Afstand 50 km.

KERKUIL nr. 5.400.108, geringd op 30-05-2007 als pull in kast 140, Roelof Mulder, Buiten Middenweg, Rouveen.

op 16-12-2009 verkeersslachtoffer Conrad/Kl.Kloosterweg, Staphorst. Melder Klaas Harink (207.517.21-26).

- KERKUIL** nr. 5.400.210, geringd op 18-06-2007 als pull kast v.d. Horst, kast 139, Staphorst (Henk Kuiper). op 13-11-2007 verkeersslachtoffer A32 hm-paal 8.8 t.h.v. Meppel. Melders Jan Dunnink/Meekhof, RWstaat.
- KERKUIL** nr. 5.400.290, geringd op 19-07-2006 pull kast J. Meeuwes, Ossenweidenweg 1, Havelte. op 04-02-2009 verkeersslachtoffer A32 hm-paal 14 HRL t.h.v. Veendijk (16.56.15)(Jan Dunnink RWStaat).
- KERKUIL** nr. 5.400.439, geringd op 06-07-2006 kast Nijland, Weidenweg, Ruinerwold als pull. op 01-12-2009 verkeersslachtoffer op A32 hm-paal 22,2 J. Dunnink/Meekhof, RWstaat).
- KERKUIL** nr. 5.400.286, geringd op 19-07-2006 als pull (4)te Ansen (Drogt, Gierenplas). op 24-12-2009 verhongerd te Roderwolde. Afstand 42 km. Melder A.H. Roelfzema.
- KERKUIL** nr. 5.403.722, geringd op 18-06-2007 als pull (6p) te Wapserven, kast Kampman. op 22-12-2009 dood gevonden, verhongerd of verzwakt, te Almere. Afstand 59 km.
- KERKUIL** nr. 5.407.051, geringd op 28-06-2008 als pull te Roswinkel Dr.(1 pull) Ringer Js. Santing, Exloo. op 12 jan. 2009 verkeersslachtoffer te Havelterberg. Afstand 60 km. Melder Dunnink/Meekhof, RWStaat.
- KERKUIL** nr. 5.438.148, geringd op 02 juli 2008 als pull (5p) in kast te Busselte. op 15-07-09 dood, korter dan een week, verkeersslachtoffer te Nijveen A32. Afstand 2 km. Melder Frank Majoor.
- KERKUIL** nr. 5.438.329, geringd op 13-07-09 als pull kast Piet de Vries, Uffelte, Ootmansdijk (Weg achter de Es) op 21-12-2009 dood gevonden te Oldekerk Gron. korter dan een week. Afstand 46 km. Melder G. Niemeyer, politie Groningen.
- BUIZERD** nr. 6.145.802, geringd op 10-06-2005 als vrouw, pull te Haar Ov. Ringer 041 J. Bouman, Beers. op 12-02-2008 verkeersslachtoffer Havelterberg. Afstand 29 km. Vinder J. Dunnink, RWStaat.
- BOOMKLEVER** nr. V.352.764, geringd op 11-05-07 als pull in nk. 721, route 19, bosw. Staphorst, B. Witte. op 26-05-2009 bij pulli in nk.535, bosw. Staphorst.

- BOOMKLEVER** nr. V.352.768, geringd op 11-05-07 als pull nk. 721, route 19, bosw. Staphorst, B. Witte. op 21-05-2009 man na 1kj. bij pulli nk. 064, VLL 86, Plaggenborcht, IJhorst (Harry en Jaap).
- BOOMKLEVER** nr. V.353.430, geringd op 13-05-07 als pull nkast 97, route 2, bosw. Staphorst. op 25-05-2009 man na 1kj. bij pulli in nk. 30, VLL 85, bosw. Staphorst.
- BOOMKLEVER** nr. V.401.271, geringd op 15-05-08 als man na 1 kj. IJhorst, Bomertswijk, nk. 14, route 133 (Harry en Jaap). op 20-05-2009 man na 1kj. bij pulli IJhorst, Bomertsweg, nk. 008, VLL87. Vrouw = V.401.270.
- BOOMKLEVER** nr. V.402.048, geringd op 21-05-08 als pull in nk. 25, route 133, Bomertswijk, IJhorst (Harry/Jaap). op 21-05-2009 in nk. 889, vak 60, route 20, bosw. Staphorst, VLL 83 (fam. van Lubek) bij pulli.
- BONTE VL.VANGER** nr. AG.41.637, geringd op 02-06-03 in nk.10, Bomertswijk, IJhorst als pull (Harry en Jaap). op 07-05-2009 nk. 033, Vossenburcht, IJhorst, route 29, broedend wijffe na 1kj.
- BONTE VL.VANGER** nr. AH.74.233, geringd op 01-06-2004 als pull nk. 866, route 20, bosw. Staphorst (fam. van Lubek). op 15-05-2009 broedend wijffe na 1kj. nk. 870, bosw. Staphorst, route 20 (fam. van Lubek).
- BONTE VL.VANGER** nr. AH 76.686, geringd op 29-05-2004 als pull nk. 336 (71), bosw. Staphorst. op 19-05-2009 vrouw bij pulli in nk. 077, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AH 80.293, geringd op 01-06-2004 als pull nk.41, Dunninghe, De Wijk, route 66. op 16-06-2009 wijffe bij pulli in bosw. Staphorst, nk. 867, route 20, fam. van Lubek.
- BONTE VL.VANGER** nr. AH 80.425, geringd op 02-06-2004 als pull bosw. Staphorst, nk 234a, route 10, bosw. Staphorst. op 22-05-2009 in nk. 526, bosw. Staphorst, broedend wijffe.
- BONTE VL.VANGER** nr. AK.87.468, geringd op 26-05-05 pull nk. 724, route 19, B. Witte, bosw. Staphorst. op 14-05-2009 broedend wijffe in nk. 1312, bosw. Staphorst.

- BONTE VL.VANGER** nr. AK.92.293, geringd op 01-06-2005 als pull nk. 241, route 10, bosw. Staphorst. op 17-05-2009 broedend wijfje na 1kj. bosw. Staphorst, nk.523.
- BONTE VL.VANGER** nr. AK.92.300, geringd op 01-06-2005 als pull nk. 36, route 1, bosw. Staphorst. op 20-05-2009 broedend wijfje na 1kj. in nk. 203, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AK.92.448, geringd op 02-06-2005 als pull in nk. 33a, Vossenburcht, IJhorst, route 29. op 10-05-2009 broedend wijfje na 1kj. in nk. 33, Bomertswijk, route 133, IJhorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AK 93.691, geringd op 31-05-2005 als pull nk. 1333, bosw. Staphorst. op 11-05-2009 in nk. 1228, bosw. Staphorst broedend wijfje na 1kj.
- BONTE VL.VANGER** nr. AK 94.361, geringd op 04-06-2005 als pull bosw. Staphorst, nk. 510, route 15. op 15-05-2009 in nk. 1395, bosw. Staphorst broedend wijfje na 1kj.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL.72.766, geringd op 06-06-2006 als pull nk. 1475, bosw. Staphorst. op 05-05-2006 broedend wijfje na 1kj. in nk. 575, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL.75.330, geringd op 26-05-2007 als pull nk. 378, route 11. op 17-05-2009 broedend wijfje na 1kj. in nk. 873, vak 60, route 20.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL 75.413, geringd op 26-05-2007 als pull in nk. 746, route 19, B. Witte, bosw. Staphorst. op 17-05-2009 broedend wijfje in nk. 514, bosw. Staphorst, route 15.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL 75.502, geringd op 02-06-07 als broedend wijfje na 1kj. in nk. 316, route 11, bosw. Staphorst. op 11-05-2009 broedend wijfje in nk. 1295, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. Al 75.529, geringd op 02-06-07 als pull in nk. 390, vak 11, bosw. Staphorst. op 17-05-2009 broedend wijfje in nk. 886, vak 60, bosw. Staphorst, fam. van Lubek.

- BONTE VL.VANGER** nr. AL 77.671, geringd op 13-06-2007 als pull in nk. 1035, route 18, bosw. Staphorst (Bult/Talen). op 17-05-2009 broedend wijfje na 1e kj. in nk. 561, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL 78.174, geringd op 31-05-2008 als pull in nk. 1060, route 18, bosw. Staphorst. (Bult/Talen) op 27-04-2009 man na 1kj in begin nest nk.177, VLL 61, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL 78.180, geringd op 31-05-2008 als pull in nk. 1060, route 18, bosw. Staphorst. (Bult/Talen) op 15-05-2009 broedend wijfje in nk. 1394, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL.78.209, geringd op 31-05-2008 als pull in nk. 1071, route 18, bosw. Staphorst. (Bult/Talen) op 14-05-2009 broedend wijfje in nk. 568, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AL78.525, geringd op 03-06-2008 pull in nk. 50, Carstenbos, IJhorst, route 27a (Siepel). op 12-05-2009 nk. 1376, boswachterij Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 64.117, geringd op 23-05-2007 als pull in nk. 505, route 9, bosw. Staphorst. op 22-04-2009 wijfje op 1 ei in nk. 009, Vossenburcht, IJhorst, route 29.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 64.198, geringd op 23-05-2007 als pull nk. 862, route 20, van Lubek, bosw. Staphorst. op 14-05-2009 broedend wijfje in nk. 1208, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 64.251, geringd op 25-05-2007 als pull in nk. 33, Vossenburcht, IJhorst, route 29. op 15-05-2009 broedend wijfje na 1kj. in nk. 1326, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 64.887, geringd op 01-06-2007 pull in nk. 166, route 7, bosw. Staphorst. op 09-05-2009 broedend wijfje na 1e kj. in nk. 502, bosw. Staphorst.

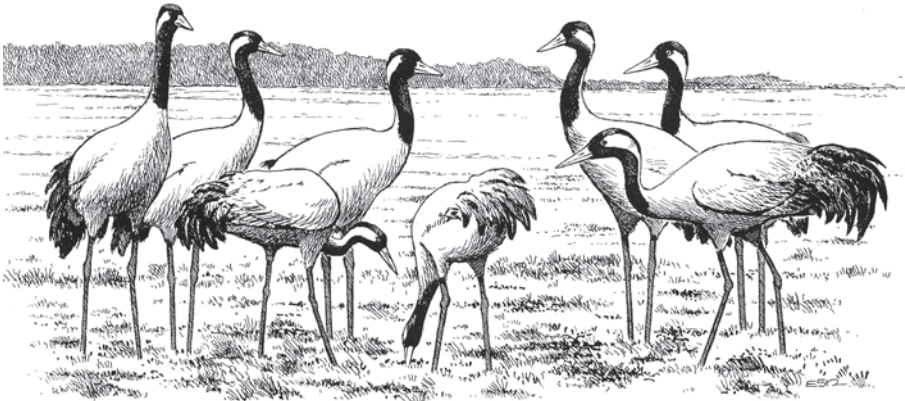
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 65.258, op 14-05-2009 broedend wijfje in nk. geringd op 10-05-2008 als broedend 004, route I, bosw. Staphorst. wijfje na 1kj. nk. 99, route 7.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 66.829, op 17-05-2009 broedend wijfje na 1e geringd op 26-05-2008 als pull in nk. kj. in nk. 522, bosw. Staphorst. 1264, route 106, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 66.964, op 09-05-2009 broedend wijfje na 1e geringd op 27-05-2008 pull in nk. kj. in nk. 505, bosw. Staphorst. 123, route 3, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 67.124, op 27-05-2009 in nk. 180, bosw. geringd op 28-05-2008 als pull in nk. Staphorst, broedend wijfje. 1394, route 8, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 67.144, op 24-05-2009 broedend wijfje na 1e geringd op 28-05-2008 als pull in nk. kj. nk. 508, bosw. Staphorst. 1383, route 8, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 67.347, op 11-05-2009 broedend wijfje na 1e geringd op 01-06-2008 als pull nk. kj. nk. 1237, bosw. Staphorst. 537, route 9, bosw. Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 67.697, op 17-05-2009 broedend wijfje na 1e geringd op 04-06-2008 pull in nk. 29, kj. nk. 573, bosw. Staphorst. Vossenburcht, route 29, IJhorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 68.219, op 05-05-2009 in nk. 1338, bosw. geringd op 21-05-2008 als broedend Staphorst broedend wijfje na 2e kj. wijfje na 1e kj. in nk. 288, route 15, boswachterij Staphorst.
- BONTE VL.VANGER** nr. AN 68.220, op 17-05-2009 broedend wijfje na 2e geringd op 21-05-2008 als broedend kj. nk. 529, bosw. Staphorst. vrouwtje na 1e kj. in nk. 277, vak 15, bosw. Staphorst.

***Tot zover de terugmeldingen en graag tot de volgende “vlucht”
De coördinator Ringstation GO8 Blauw.***

EEN PAAR DAGEN VOGELN IN HET MURITZ NATIONAALPARK

Over het gebied is alles in de vorige Scharrelaar duidelijk uitgelegd en bekeken door het boswachterooog van Piet Kerssies. Op maandagmorgen vertrek uit Staphorst via Hamburg naar Federow. Onderweg 12 keer wegwerkzaamheden, met als gevolg: files. Na Hamburg komen we bij het dorp Spornitz op de N191. Het is een mooie rustige omgeving en we zien de eerste zwarte wouw al in de kijker. Daarna gaan we over op de N192, richting Waren. Aan de rechterkant van de weg is een natuurmuseum, dat pas nieuw is.

Een eekhoorn langs de kant van de weg is op zoek naar wintervoorraad en de bonte kraaien zitten ook in grote getale op de akkers. Bij aankomst in Federow gaan we, voor het donker wordt, nog even de omgeving verkennen. De kraanvogels vlogen in grote getale richting Rederangsee. Bij het Pension: "Die bunte Kuh" zijn wij neergestreken en kwamen er snel achter dat wij niet de enige Nederlanders waren. Pieter liet zich al snel horen met verhalen over zesduizend kranen die hij 's morgens had geteld bij de Rederangsee. Het was zijn veertiende keer, dat hij naar de kranen kwam kijken. Bij het invallen van de avond greep Pieter zijn fiets en snelde richting het meer. Toen hij terug was liet Pieter ons met zwaaiende armen als kraanvogelvlugels zien, hoe ze 's morgens opstijgen vanuit het meer en vertelde hoe vroeg de eerste vogels op de wieden gaan. Bij een heerlijke versnapering begonnen de keukengeuren tot ons door te dringen. Rita verklapt het geheim van de kok over welke kruiden ze gebruikt en dat er zoveel mogelijk vlees uit eigen stallen wordt gebruikt, waar de maaltijd mee bereid wordt. De gerechten vielen bij ons goed in de smaak. 's Morgens om 6 uur rammelde de wekker, waarna we ons snel aankleedden en richting Rederangsee vertrokken. Het was nog donker en het had wat gevroren. Wij waren niet de enigen, die al op pad waren. Na een half uur lopen stonden er zo'n twintig fietsen bij de loopvlonder, die naar de kijkhut leidt. Binnen stonden al verscheidene kraanliefebbers met telescooplzen als kachelpiipen.

De eerste opvliegende kranen stonden ons al op te wachten. Bij de eerste schemering begonnen ze tegen elkaar te roepen van de ene naar andere kant van het meer. Dat weerkaatst ook weer. Met een trompet is het volgens mij niet na te bootsen. Wanneer je daar met een groep zit en alles goed tot je laat doordringen, dan voel je je oh zo klein. Wat voor gevoel dan door je brein gaat, is niet uit te leggen; dat moet je zelf voelen. Als het licht over het water komt, gaan de eerste kranen in kleine groepen op de vleugels. Misschien dat ze eerst de familie roepen om als familiegroep bij elkaar te blijven. Om tien uur was alles vertrokken. Naar onze schatting waren er ongeveer drieduizend. Er bleven, nog staand in het meer, zo'n vijftig lepelaars over. Aan de overkant van het meer in de dode boomtoppen zaten twee paar zeearenden, wat wel eens tot gevecht kwam met andere prooi-jagers. Door de vorst waren er al heel veel kraanvogels verder getrokken. Overdag waren in de omtrek op maïsakkers bijna geen kranen meer te zien. Er vlogen nog wel kranen over. De omgeving was afwisselend akkers, bossen en meren met kleine dorpen. Op twintig km afstand van Federow kwamen wij in een dorp, waar de Staatsbosbouwschool stond; een heel complex met woningen eromheen en informatiebord. Verderop was het dorp Freidorf met een werktuigmuseum, waar van dorsmachines tot handgereedschap toe aanwezig waren. Dichtbij de spoorlijn werd een huis, dat een beschermd monument is, weer opgebouwd. Achter de woning stond, heel groot en mooi, een boom met het predicaat Monument. Hij had een kolossale omtrek en van binnen was hij hol. Men kon er wel een paard in stallen, als de opening breed genoeg was geweest. En meters hoog was hij nog hol van binnen. In de boom hebben we foto's gemaakt. Bij "Die bunte Kuh" aan de dis werd ons nog het een en ander uitgelegd, wat ons niet helemaal duidelijk was, over wat wij gezien hadden. Na het eten van wildzwijnenvlees, om de nasmaak vast te houden met jachtbitter, werd er nog het een en ander over het wildzwijn door gepraat. Hans "de boer" vertelt, dat wanneer hij 's morgens bij vorst en sneeuw de stal in komt, de wilde zwijnen in de stallen lopen en hij er oog in oog mee komt te staan. Dan wordt er eerst uitgemaakt, wie er die dag de baas is in de stallen. Maar wanneer de Beer de lucht in de neus kreeg, en doorkreeg, dat Hans niet met blote handen het gevecht aanging, dan kiest de groep zwijnen het hazenpad richting de maïsofslag om daar buikvulling op te zoeken.

Op woensdagmorgen maar een half uurtje later opstaan en dan naar de Rederangsee. Daar was al een groep van acht man aanwezig. Bij de schemering bleek, dat de helft van de kranen nog aanwezig was van de vorige morgen. Maar daarom niet minder leuk. Er was genoeg om te bekijken. Al snel gaan de eerste op de wieken en vliegen nog wat rond tot de familie weer compleet is en gaan dan richting het zuiden; misschien tot volgend jaar. Als

die kraanvogels opstijgen in groepjes uit het meer, dan denk je bij jezelf: “zal bij ons in Nederland de ruimte en rust voor zulke grote groepen kraanvogels wel aanwezig zijn? Toen het helemaal licht was, ging een aantal mensen in de benen, waarbij een man zijn telelens over de rechterschouder slingerde en deze met een harde klap tegen zijn achterhoofd terecht kwam. Maar hij had nog een hand vrij om zijn lichaam op de been te houden. Na wat massage en gemopper durfde hij toch de trap af. Om ongeveer negen uur waren de meeste kranen vertrokken en wij er te voet achteraan, de lepelaars en een paartje zeearende achterlatend. Met een omweg zijn wij richting de Warnkersee gelopen, langs oude bossen met veel verdorde boomstronken en omgevallen bomen. Daar is natuurlijk van alles weer aangegroeid. Het was echt een oud oerbos met omgewaaide eik, waar drie bomen weer uitgegroeid waren. Drie soorten spechten waargenomen en ook boomkruipers en eekhoorns. Op een gegeven moment kwamen wij op een pad met rechts gemengd bos en links blauwgraslanden, waar een keer per jaar gemaaid wordt en afgevoerd. Het zijn smalle lange slagen met begroeiing langs de kant, waar de reeën weer dekking zoeken en met veel plantengroei. We komen aan bij de Warnkersee, waar duizenden eenden op dobberen; zelfs enkele tientallen krooneenden en verder wintertalingen, kuifeenden, slobeenden, smienten en nog zevenentwintig grote zaagbekken. De bomen langs het meer zijn wit bekalkt door de poep van de aalscholvers, grote zilvergreigers en van de lepelaars. Na een uurtje trekken wij weer verder, door het bos richting Federow. Op steenworp afstand van het pension “die bunte Kuh” nog een rondje om de Hofsee, met daar omheen oud bos, waar een nieuwe invalide-kijkhut is gebouwd met een leuk uitzicht over het meer en het dorp. Piet Kerssies nam de roerdomp hier waar en Aaldert zag een ijsvogel voor ons langs vliegen. Aan de andere kant stond een monument van balken, planken en steen. Het is nog een raadsel wat het voor moet stellen. Met onze fantasie komen wij op een roer van een schip. Bij navraag bleek, dat er opdrachten aan kunstenaars waren gegeven en die hebben er hun fantasie op losgelaten. Maar de betekenis hebben we niet ontdekt. Op het boerenerf van Hans liep een paartje grote gele kwikstaarten. De vrouw van Piet had vanuit de caravan met de camera de gele fluweeltjes al op de schijf vastgelegd. Donderdag gaan wij richting Nederland. Met nog vijfhonderd kilometer voor de boeg, op de N103, boven de Plauersee de laatste zeearend zien vliegen. In de buurt van Parchim op de N191 wel negen rode wouwen en later nog enkele zwarte wouwen gezien. Het was niet mogelijk om te stoppen. Ondanks de vele files toch nog met lichtendag thuis in Staphorst. Om zoveel vogels in vier dagen te bekijken, daar krijg je hier de kans niet voor. En de volgende keer moet er ook maar een telelens mee om alles wat dichterbij te halen.

Aaldert Kreeft, Jan Dunnink

Vogelwaarnemings (Muritz) Nationaalpark

Fuut	Rode Wouw	
Zwarte Wouw	Bruinekiekedief	
BuizerdSperwer	Kraanvogel	
IJsvogel	Zwartespecht	
Groenespecht	Gr.bonte specht	
Kl.bontespecht	Veldleeuwerik	
Graspieper	Gr. Gelekwikstaart	
Winterkoning	Heggemus	
Boomklever	Boomkruiper	Bonte Kraai
Raaf	Frater	Putter
Sijs	Rietgors	Gr. Zilverreiger
Lepelaar		

Aaldert en Jan

RINGWERK 2009

Het broedseizoen 2009 ligt al weer ruim achter ons. De ringers van de vereniging hebben dit jaar weer hun best gedaan, ondanks dat het ringseizoen nog niet afgesloten. Tot en met medio september 2009 zijn er 7.793 vogels geringd. Het aantal soorten bedraagt tot heden 23 soorten.

In het databestand van de vereniging zijn deze ringgegevens verwerkt. Aan de hand van deze gegevens zijn de volgende overzichten van een select aantal soorten vogels geproduceerd. De gegevens van 2009 kunnen worden vergeleken met de resultaten van voorgaande jaren.

De vroegste ringdatum, de gemiddelde ringdatum kunt u vergelijken met die van voorgaande jaren, onder vermelding van de aantallen vogels die daaraan ten grondslag liggen.

Voorts kunt u de nestgroottes en het aantal nesten van de Bonte Vliegen-vanger, Boomklever, Boomkruiper, Glanskopmees, Pimpelmees, Koolmees en de Zwarte Mees vergelijken met die van voorgaande jaren.

Freek Bult

Overzicht vroegste en gemiddelde ringdatum van pullen van 7 soorten vanaf 1989.

Vroegste ringdatum (pullen)

Jaar	Bonte vliegenv.	Boomklever	Boomkruiper	Glanskop	Koolmees	Pimpelmees	Zwarte mees
1989	19 mei 1989	16 mei 1989	9 mei 1989	16 mei 1989	niets geringd	niets geringd	1 mei 1989
1990	25 mei 1990	4 mei 1990	7 mei 1990	4 mei 1990	niets geringd	niets geringd	4 mei 1990
1991	24 mei 1991	13 mei 1991	17 mei 1991	8 mei 1991	niets geringd	niets geringd	3 mei 1991
1992	25 mei 1992	9 mei 1992	9 mei 1992	9 mei 1992	niets geringd	niets geringd	3 mei 1992
1993	22 mei 1993	12 mei 1993	6 mei 1993	10 mei 1993	13 mei 1993	15 mei 1993	7 mei 1993
1994	24 mei 1994	19 mei 1994	17 mei 1994	16 mei 1994	16 mei 1994	16 mei 1994	30 april 1994
1995	23 mei 1995	23 mei 1995	16 mei 1995	18 mei 1995	13 mei 1995	15 mei 1995	11 mei 1995
1996	24 mei 1996	21 mei 1996	21 mei 1996	17 mei 1996	18 mei 1996	20 mei 1996	17 mei 1996
1997	22 mei 1997	16 mei 1997	12 mei 1997	15 mei 1997	15 mei 1997	15 mei 1997	1 mei 1997
1998	25 mei 1998	14 mei 1998	niets geringd	13 mei 1998	12 mei 1998	14 mei 1998	5 mei 1998
1999	22 mei 1999	14 mei 1999	13 mei 1999	11 mei 1999	7 mei 1999	11 mei 1999	2 mei 1999
2000	12 mei 2000	13 mei 2000	8 mei 2000	12 mei 2000	8 mei 2000	12 mei 2000	30 april 2000
2001	16 mei 2001	11 mei 2001	18 mei 2001	15 mei 2001	14 mei 2001	15 mei 2001	9 mei 2001
2002	23 mei 2002	20 mei 2002	25 mei 2002	22 mei 2002	21 mei 2002	22 mei 2002	18 mei 2002
2003	21 mei 2003	5 mei 2003	13 mei 2003	9 mei 2003	11 mei 2003	14 mei 2003	3 mei 2003
2004	21 mei 2004	10 mei 2004	12 mei 2004	10 mei 2004	10 mei 2004	10 mei 2004	8 mei 2004
2005	17 mei 2005	11 mei 2005	9 mei 2005	11 mei 2005	9 mei 2005	7 mei 2005	4 mei 2005
2006	24 mei 2006	12 mei 2006	15 mei 2006	15 mei 2006	12 mei 2006	15 mei 2006	12 mei 2006
2007	16 mei 2007	2 mei 2007	6 mei 2007	2 mei 2007	4 mei 2007	4 mei 2007	28 april 2007
2008	23 mei 2008	10 mei 2008	3 mei 2008	10 mei 2008	8 mei 2008	7 mei 2008	5 mei 2008
2009	15 mei 2009	8 mei 2009	9 mei 2009	8 mei 2009	7 mei 2009	7 mei 2009	2 mei 2009

Gemiddelde ringdatum (pullen)

Jaar	Bonte vliegenv.	Boomklever	Boomkruiper	Glanskop	Koolmees	Pimpelmees	Zwarte mees
1989	7 juni 1989	23 mei 1989	22 mei 1989	20 mei 1989	niets geringd	niets geringd	29 mei 1989
1990	6 juni 1990	14 mei 1990	29 mei 1990	15 mei 1990	niets geringd	niets geringd	30 mei 1990
1991	11 juni 1991	18 mei 1991	21 mei 1991	16 mei 1991	niets geringd	niets geringd	19 mei 1991
1992	4 juni 1992	17 mei 1992	21 mei 1992	17 mei 1992	niets geringd	niets geringd	1 juni 1992
1993	3 juni 1993	20 mei 1993	21 mei 1993	19 mei 1993	29 mei 1993	26 mei 1993	4 juni 1993
1994	4 juni 1994	29 mei 1994	24 mei 1994	21 mei 1994	2 juni 1994	28 mei 1994	30 mei 1994
1995	4 juni 1995	23 mei 1995	2 juni 1995	22 mei 1995	5 juni 1995	30 mei 1995	5 juni 1995
1996	5 juni 1996	26 mei 1996	27 mei 1996	24 mei 1996	2 juni 1996	31 mei 1996	1 juni 1996
1997	5 juni 1997	16 mei 1997	23 mei 1997	20 mei 1997	30 mei 1997	28 mei 1997	2 juni 1997
1998	2 juni 1998	25 mei 1998	niets geringd	22 mei 1998	27 mei 1998	26 mei 1998	31 mei 1998

Jaar	Bonte vliegenv.	Boomklever	Boomkruiper	Glanskop	Koolmees	Pimpelmees	Zwarte mees
1999	3 juni 1999	16 mei 1999	25 mei 1999	17 mei 1999	23 mei 1999	22 mei 1999	20 mei 1999
2000	29 mei 2000	22 mei 2000	3 juni 2000	17 mei 2000	24 mei 2000	23 mei 2000	29 mei 2000
2001	4 juni 2001	19 mei 2001	19 mei 2001	24 mei 2001	30 mei 2001	31 mei 2001	24 mei 2001
2002	3 juni 2002	1 juni 2002	13 mei 2002	16 mei 2002	25 mei 2002	21 mei 2002	29 mei 2002
2003	30 mei 2003	15 mei 2003	24 mei 2003	16 mei 2003	24 mei 2003	23 mei 2003	25 mei 2003
2004	1 juni 2004	20 mei 2004	16 mei 2004	15 mei 2004	24 mei 2004	22 mei 2004	28 mei 2004
2005	1 juni 2005	18 mei 2005	17 mei 2005	16 mei 2005	21 mei 2005	21 mei 2005	20 mei 2005
2006	2 juni 2006	25 mei 2006	16 mei 2006	18 mei 2006	29 mei 2006	28 mei 2006	31 mei 2006
2007	27 mei 2007	14 mei 2007	27 mei 2007	11 mei 2007	14 mei 2007	14 mei 2007	16 mei 2007
2008	31 mei 2008	20 mei 2008	6 mei 2008	14 mei 2008	20 mei 2008	20 mei 2008	16 mei 2008
2009	31 mei 2009	17 mei 2009	9 mei 2009	13 mei 2009	18 mei 2009	18 mei 2009	27 mei 2009

Aantal vogels (pullen)

Jaar	Bonte vliegenv.	Boomklever	Boomkruiper	Glanskop	Koolmees	Pimpelmees	Zwarte mees
1989	3.598	40	20	niets geringd	niets geringd	276	1.423
1990	3.396	102	70	niets geringd	niets geringd	286	1.330
1991	2.712	70	24	niets geringd	niets geringd	218	1.054
1992	3.162	71	31	niets geringd	niets geringd	232	1.321
1993	2.206	30	49	127	3.562	2.307	1.283
1994	2.244	27	24	115	3.658	2.854	830
1995	2.514	8	43	72	3.069	1.886	815
1996	2.226	22	36	103	3.909	2.848	704
1997	2.870	9	10	97	2.788	2.214	1.109
1998	2.450	20	niets geringd	132	2.675	1.780	823
1999	1.896	33	22	128	2.982	2.366	796
2000	2.123	21	23	125	3.329	2.497	1.125
2001	2.253	79	22	129	2.946	3.355	1.123
2002	2.261	102	40	132	3.150	3.659	1.498
2003	2.261	102	40	132	3.150	3.659	1.498
2004	2.577	145	20	228	2.874	2.211	727
2005	2.648	170	37	173	2.494	2.847	610
2006	1.801	272	10	69	2.009	1.923	756
2007	1.845	289	9	128	2.252	2.430	458
2008	2.572	251	21	151	2.599	2.672	445
2009	2.327	277	7	115	2.133	1.721	454

Bonte vliegenvanger													
Groote van nesten (geringe jongen).													
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Totaal
1994	4	2	9	27	61	158	112	8					381
1995	8	6	11	25	60	135	157	19					421
1996	6	9	18	46	92	151	75	5	1			2	405
1997	4	10	17	22	92	193	136	16	1				491
1998	3	11	14	28	89	142	122	15					424
1999	3	10	14	33	69	116	86	7					338
2000	3	3	10	25	65	139	106	8	1	1			361
2001	3	1	16	25	71	176	87	10					389
2002	3	5	10	21	73	153	109	11					385
2003	4	9	12	16	71	161	113	20	1	2			409
2004	3	8	14	18	62	178	130	17	1		1		432
2005	5	3	7	25	78	188	126	11	2	1			446
2006	6	4	9	19	55	137	78	4	1				313
2007	2	8	18	21	59	130	82	5					325
2008	3	3	11	21	59	178	133	19					427
2009	7	8	13	25	59	141	113	23	3	1		1	394
	67	100	203	397	1.115	2.476	1.765	198	11	5	1	3	6.341
In %	1,1%	1,6%	3,2%	6,3%	17,6%	39,0%	27,8%	3,1%	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%	100,0%

Boomklever													
Groote van nesten (geringe jongen).													
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Totaal
1994			1					3					4
1995								1					1
1996		1				1	2						4
1997									1				1
1998						2		1					3
1999						2	3						5
2000							3						3
2001			1		1	3	3	4					12
2002		1			1	3	5	3	2				15
2003		1	1		2	2	5	4	1				16
2004	1	1		1	1	5	4	6	3				22
2005		1	2	1	3	7	5	7		1			27
2006			2	2	5	6	7	14	4				40

Boomklever													
Grootte van nesten (geringde jongen).													
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Totaal
2007		1	1	2	3	9	12	7	4	2	1		42
2008		1	1	2	3	8	9	8	3	1	1		37
2009	1		1	1	3	2	6	9	12	2			37
	2	7	10	9	22	50	64	67	30	6	2	0	269
In %	0,7%	2,6%	3,7%	3,3%	8,2%	18,6%	23,8%	24,9%	11,2%	2,2%	0,7%	0,0%	100,0%

Boomkruiper													
Grootte van nesten (geringde jongen).													
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Totaal
1994		1		1	1	1	1						5
1995		1	1		2	1	2	1					8
1996						6							6
1997					2								2
1998													0
1999				1	1	1	1						4
2000				1		2	1						4
2001		1		1	2	1							5
2002					2	5							7
2003			1		3	1							5
2004					1		1	1					3
2005						5	1						6
2006					2								2
2007				1	1								2
2008			1		1	1	1						4
2009							1						1
	0	3	3	5	18	24	9	2	0	0	0	0	64
In %	0,0%	4,7%	4,7%	7,8%	28,1%	37,5%	14,1%	3,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Glanskop													
Grootte van nesten (geringde jongen).													
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Totaal
1994					1		4	1	6	2			14
1995	1						2	1	2	2	1		9
1996				1	1		1	3	7				13
1997						1		3	4	2	1		11

Glanskop														
Grootte van nesten (geringde jongen).														
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Totaal	
1998	1			1	1	2	1	2	4	4	1		17	
1999	1				1	3		6	5		1		17	
2000						1	4	3	4	2	1		15	
2001		1	2	1		4	3	9					20	
2002					2		1	5	5	3			16	
2003			1	1	1	2	6	7	3	3	2		26	
2004				1			3	3	6	7	5		25	
2005							1	5	7	4	1	1	19	
2006					1	1	2	2	2	1			9	
2007		1	1	1		4	2	3	4	1	1		18	
2008					1	2	2	10	2	1		1	19	
2009						2		2	4	4	1		13	
	3	2	4	6	9	20	32	63	61	32	14	2	248	
In %	1,2%	0,8%	1,6%	2,4%	3,6%	8,1%	12,9%	25,4%	24,6%	12,9%	5,6%	0,8%	100,0%	

Pimpelmees																			
Grootte van nesten (geringde jongen).																			
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	20	Totaal	
1994	3	10	6	8	14	17	15	23	38	44	55	38	28	7	1			307	
1995	4	3	4	8	10	13	15	16	17	26	37	23	20	6	1	1		204	
1996	8	3	9	8	9	22	19	12	29	36	52	35	34	14	6	2		298	
1997	3	4	7	7	9	15	19	27	31	33	42	26	13	3	4	1		244	
1998	2	2	4	7	2	14	17	17	30	37	32	21	5	4			4	198	
1999	3	3	5	10	12	26	19	36	61	50	29	17	5	2				278	
2000	2	3	8	7	5	12	23	32	46	61	47	22	8	1				277	
2001	1	5	5	19	12	26	40	47	68	61	54	27	15	2	1			383	
2002	3	7	6	7	11	15	33	42	64	73	67	43	15	5	4			395	
2003	3	2	5	7	4	19	15	36	55	67	62	41	20	6			1	343	
2004	1	2	4	3	12	10	11	22	30	35	46	29	18	4	3			230	
2005		3	6	6	8	9	14	22	50	49	44	55	17	6	1	1		291	
2006	2	1	8	4	5	10	8	14	29	33	42	30	12	3	1			202	
2007	3	6	2	8	5	14	26	27	40	34	63	25	8	2	3			266	
2008	1		1	5	6	15	24	31	39	46	42	40	14	6	3	3		276	
2009		1	3	4	7	8	7	14	21	27	28	30	16	5	3			174	
	39	55	83	118	131	245	305	418	648	712	742	502	248	76	31	8	5	4.366	
In %	0,9%	1,3%	1,9%	2,7%	3%	5,6%	7%	9,6%	14,8%	16,3%	17%	11,5%	5,7%	1,7%	0,7%	0,2%	0,1%	100%	

Koolmees																
Grootte van nesten (geringde jongen).																
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Totaal
1994	2	7	13	21	39	37	57	68	84	66	34	22	7	1		458
1995	3	9	13	19	30	35	37	51	50	63	39	21	9	2		381
1996	8	20	18	23	40	61	71	65	77	61	43	25	2	2		516
1997	3	8	11	18	25	40	58	51	67	52	18	7	4	2		364
1998	3	4	6	14	16	29	44	60	77	57	19	3	2	1		335
1999	4	5	19	24	49	54	72	86	74	30	8					425
2000	3	3	6	12	22	36	63	89	83	62	27	6	3			415
2001	4	5	9	14	56	60	80	85	66	30	6	1				416
2002	1	4	10	13	33	42	60	68	77	61	23	8	2			402
2003	2	10	8	17	22	23	46	87	74	66	43	15	4	1	1	419
2004	1	4	4	13	21	28	38	53	68	52	34	23	2	2		343
2005	1	11	7	12	16	32	54	50	60	41	17	10	6	2		319
2006	1	2	3	9	12	14	42	31	50	32	30	9	5			240
2007	5	2	6	8	4	20	42	42	65	36	30	9	2	1		272
2008	1	7	11	13	24	31	49	61	62	59	14	5				337
2009		2	7	8	5	11	13	26	37	40	36	30	14		1	230
	42	103	151	238	414	553	826	973	1.071	808	421	194	62	14	2	5.872
In %	0,7%	1,8%	2,6%	4,1%	7,1%	9,4%	14,1%	16,6%	18,2%	13,8%	7,2%	3,3%	1,1%	0,2%	0,0%	100%

Zwarte mees													
Grootte van nesten (geringde jongen).													
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Totaal
1994	2	3	11	9	12	14	25	31	14	6			127
1995	1	3	4	3	10	15	17	29	21	6	4		113
1996	2	4	4	7	13	11	22	21	12	8	1		105
1997		4	6	7	13	21	21	36	31	15			154
1998	2	4	6	5	11	19	24	31	12	6	2		122
1999	10	1	6	3	11	15	35	22	14	4	2		123
2000	1	2	3	3	9	20	19	44	31	17			149
2001		4	1	8	16	30	41	48	13	2		1	164
2002	1	3	6	7	12	18	38	48	53	15			201
2003	1	1	9	10	11	29	32	40	20	2	1		156
2004				2	6	12	13	22	30	8			93
2005	2	1	2	3	9	11	16	27	11	5			87
2006	1	1	2	3	5	7	19	18	39	4			99
2007	6	4	2	6	11	7	14	11	11	2		1	75

Zwarte mees													
Grootte van nesten (geringe jongen).													
Jaar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Totaal
2008	1	1	3	4	2	8	7	18	14	4			62
2009				1	7	6	6	19	15	5			59
	30	36	65	81	158	243	349	465	341	109	10	2	1.889
In %	1,6%	1,9%	3,4%	4,3%	8,4%	12,9%	18,5%	24,6%	18,1%	5,8%	0,5%	0,1%	100,0%

Geringe aantallen per soort, onderverdeeld naar leeftijd in 2009.									
Euring-code	Naam	Aantallen per leeftijd						Eindtotaal	
		1	3	4	5	6	0		
1	niet bekend						3	3	
02870	buizerd			2				2	
03040	torenvalk	34						34	
05410	wulp	1						1	
06840	turkse tortel	2		2				4	
07350	kerkuil	148						148	
07570	steenuil	157		14				171	
07610	bosuil	2						2	
07670	ransuil	1						1	
10990	roodborst			2	1			3	
11220	gekraagde roodstaart	36						36	
13350	grauwe vliegenvanger	34						34	
13490	bonte vliegenvanger	2.327		106				2.433	
14400	glanskopmees	115		2				117	
14610	zwarte mees	454		4	12	7		477	
14620	pimpelmees	1.721		45	30	29		1.825	
14640	koolmees	2.133	1	13	16	5		2.168	
14790	boomklever	277		19				296	
14870	boomkruiper	7						7	
15820	spreeuw			5				5	
15910	huismus	1	5	22				28	
15980	ringmus	13						13	
16360	vink			1				1	
Eindtotaal		7.463	6	237	59	41	3	7.809	

Toelichting:

Leeftijdsgroep 1 Pullen
idem 3 1e kalenderjaar
idem 4 na 1e kalenderjaar
idem 5 2 kalenderjaar
idem 6 na 2 kalenderjaar
idem 0 Onbekend

NESTKASTVERSLAG 2009 BOMERTSWIJK

Vogelsoort	broedsels 1e + 2e broed	Succes- vol	Mislukt	Aantal eieren	Aantal jongen
Koolmees	21	15	6	181	121
Pimpelmees	11	8	3	122	85
Bonte vliegenvanger	5	5		34	29
Boomklever	1	1		9	9
Totaal	38	29	9	346	244

Het aantal nestkasten is dit jaar uitgebreid van 30 naar 36 stuks. Dit jaar voor het eerst koolmezen met pokken gehad tijdens de broedperiode. In nestkast 6 had het wijfje bij de eerste controle wat kleine plekjes op de kop. De controle erna was het alleen maar erger geworden en zat haar hele kop onder de zweren. Een week later lagen alle jongen dood in het nest. In nestkast 3 had de oude vogel geen pokken maar hadden de jongen allemaal zweren. Omdat ik de jongen niet veel kans gaf heb ik ze niet geringd. Toch zijn alle jongen succesvol uitgevlogen. Deze koolmees heeft zelfs nog een 2e broedsel voortgebracht. Bij deze jongen waren geen verschijnselen van de pokken aanwezig. In nestkast 15 ook pokken aangetroffen.

De oude vogel had geen verschijnselen maar met het ringen van de jongen bleken ze allemaal plekjes aan de poten te hebben. Een week later zaten de jongen helemaal onder de zweren en lag een aantal dood in het nest. Bij de volgende controle waren ook de overgebleven jongen dood.

Ik controleer ook de nestkasten op de Vossenburcht en hoewel dit terrein hemelsbreed hooguit 100 meter van de Bomertswijk af ligt heb ik hier geen enkel geval van pokken geconstateerd. In 2006 waren hier veel koolmezen met pokken besmet en hoewel de dierenarts beweerde de ze de winter niet zouden overleven steekt het nu toch de kop weer op. Zie Scharrelaar nr 166 (2007).

Wat mij dit seizoen ook voor het eerst opviel was dat eieren en jongen, die nog niet vliegvlug waren, verdwenen waren. Aan de nestkast en het nest was niets te ontdekken. Het nest was nog volkomen in tact. Bij predatie door marters etc. wordt vaak het nest helemaal uit elkaar getrokken maar daar was hier geen sprake van.

Ik hoorde van een aantal controleurs die een nestkastroute in de boswachterij Staphorst hebben gelijke verhalen. Ik hoop dit raadsel nog eens te kunnen oplossen.

Harry van Wijk

NESTKASTONDERZOEK 2009

Vossenburcht, route 29

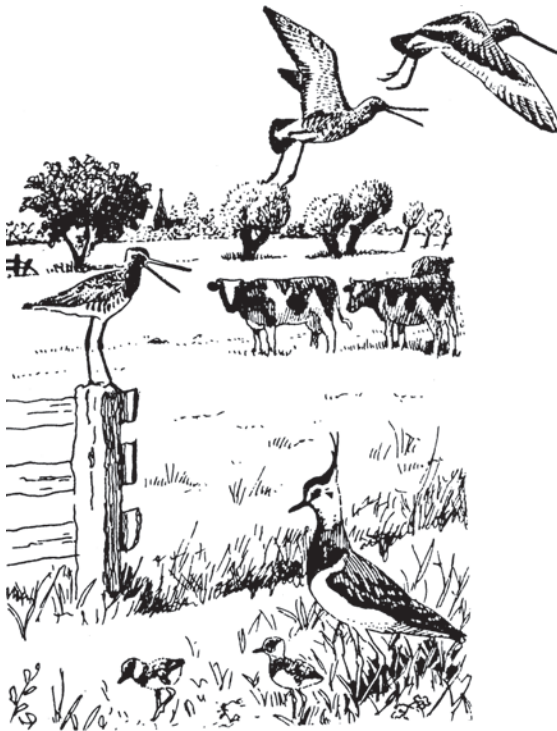
controleurs: Harry van Wijk
en Jaap Padding

Bewoond: 58

Onbewoond: 11

Aantal nestkasten: 69

Vogelsoort	Totaal aantal legsels (1+2)	Aantal succesvolle legsels	Aantal 1e legsels
Koolmees	34	32	30
Pimpelmees	12	9	11
Bonte Vl.vanger	10	9	10
Boomklever	2	1	2
Totaal	58	51	53

*Dit blad is bestemd voor een ieder die belangstelling heeft
voor de Natuur en het behoud daarvan.*

VOORWOORD BIJ ALBERT VERTELT:

Van ons lid Albert Dragt publiceren wij in deze en vervolg ‘Scharrelaars’ het ontstaan, vertelling –van overlevering –, belevenis en ervaring in het Reestdal.

Zijn hele leven heeft het stroomgebied van de Reest hem al aangetrokken. Misschien wel omdat hij op 30 mei 1930 aan de oevers van de Reest in de buurtschap Rabbinge, gemeente Zuidwolde, is geboren in het Middenstroomse Reest gebied.

Doormiddel van diverse personen als zijn vader (1901-1997) en grootvader (1869-1945) heeft hij informatie uit eerste hand. Maar ook uit boeken van onder andere de Dedemvaartse architect J.Drent, gemeenteveldwachter A. Piel uit Balkbrug en diverse archieven van gemeentes.

Voor de Tweede Wereldoorlog waren er plannen om de Reest te kanaliseren. Na de Tweede Wereldoorlog werd eerst aan de wederopbouw van het land gedacht en het ‘recht trekken’ van de Reest vooruit geschoven. Mede door de opkomst van de beide Landschappen aan weerskanten van de Reest kwam men gelukkig tot een ander inzicht. Albert beseft dat hij lang niet compleet is, maar hoopt een bijdrage te leveren aan kennis over het mooie en kostbare Reestdal.

Zijn vertelling begint met het ontstaan en de eerste bewoning in het Reestdal. Uitvoerig vertelt hij over de historie en bewoning en uitgebreid over de flora en fauna van het Reestdal. Albert beschouwt het als zijn plicht de ervaring en belevenissen aan het nageslacht over te dragen.

Albert is voor onze vereniging zéér actief geweest; heeft jaren mede het bestuur van de Vereniging gevormd en is vele jaren jeugdleider van onze jeugd Natuurwacht ‘Weer of geen Weer’ geweest. Voor zijn inzet is hij beloond met de gouden zwarte mees.

Verder was hij van 1972 – 1986 controleur Vogelwet 1936 en Natuurbeschermingswet bij het Ministerie van Cultuur Recreatie en Maatschappelijk werk (CRM) en van 1986 – 1992 onbezoldigd ambtenaar bij het Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit, voor dezelfde wet- en regelgeving.

In 2004 is Albert onderscheiden in de Orde van Oranje Nassau.

De redactie wenst u veel leesplezier

Het Reestdal

Voor de Tweede Wereldoorlog waren er plannen om de Reest te kanaliseren. Na de Tweede Wereldoorlog werd eerst aan de wederopbouw van het land gedacht en het 'recht trekken' van de Reest vooruit geschoven. Mede door de opkomst van de beide Landschappen, Drentse en Overijsselse Landschap aan weerskanten van de Reest, kwam men gelukkig tot een ander inzicht.

Het Reest gedicht

*O, Reest, eenvoudig klein rievierke
'k Ben in de zomer graag uw gast
Als 'k, aan uw groene zoom gezeten
Uw ruisend lied mijn oor verrast
Ik luister dan met waar genoegen
Naar 't eeuwige kabbel'd golfgeluid
Dat voor natuur- en oudheidminner
Ook voor mij zooveel beduidt
't Is al vertelt gij mij van eeuwen
Te gaâr verzonken in het niet
Sinds d 'ochtendstond van uw geboorte
Op Drenthe's oostelijk gebied
En altijd dieper 't verleden
Doet gij meteen een blik mij slaan
En zie 'k een golvend, woelend water
In breedde bedding zeewaarts gaan
Schier één met met Flevo's waterplassen
De hedendaagse Zuiderzee
Was aan geen oeverland te denken
Nu goud des landmans, aan Uw ree
Voorts gaat gij tevens mij verhalen
Hoe scheepvaart eens alhier bestond
In vele namen langs uw boorden
Vindt die bewering harer grond
Het, één dag, is als duizend 'jaren'
In 't groot en onbegrensd heelal
Valt zekerlijk ook toe te passen
Op 't tijdsverloop in dit geval
Want, eeuwen, eeuwen moest het duren
Vóórdat gij kwaamt in dezen stand
Uw oevervlak was opgeheven,*

*Vermomt, verkeerd in kostbaar land
Maar meer nog hebt gij mij te zeggen
O, Reest als 'k naar Uw murm'len luist'ren mag
Gij spreekt mij dan van een hervorming
Een wisseling, een ruwe strijd
Die onze aardbol moest verduren
Van eeuwen der, tot onze tijd
O, gun mij vaak nog klein rievierke
Bij held'ren zomerstraal
Aan Uwen oevers gezeten
Te luist'ren naar Uw golventaal
De Rijn, grootvorst van Europa's stromen
De roem van Neerlands grondgebied
Moog door een Borger* zijn bezongen
U wijd ik mijn eenvoudig lied*

* Borger Ned. Hervormd Predikant van 1784-1820

Het Reest gedicht is gemaakt omstreeks 1890 door Jan Meeuwes Schiphorst te De Knijpe bij Meppel

Ontstaan van het Reestdal

Het stroomdallandschap van de Reest herbergt een rijke historie. Wij gaan dan ook heel wat eeuwen terug in de geschiedenis. Langs de boorden van de Reest kunnen wij nog vele sporen vinden over het ontstaan van dit onvervangbare landschap. Het gebied was hier vrij vlak en bedekt met een oergesteente aflopend naar de tegenwoordige Noordzee. Heel lang geleden moet het hier zee zijn geweest, die later is opgevuld met materiaal dat onder andere door de rivieren zijn aangevoerd uit andere streken. In het stroomgebied van de Reest ligt het gesteente wel op een diepte van 200-600 meter. Alleen in Zuid-Limburg komt het hier en daar aan de oppervlakte. Hoe is dat allemaal gekomen?. Wij hebben verschillende koude perioden gehad, de zogenaamde ijstijden. Vooral de voorlaatste ijstijd, het Saaliën is voor ons landschap belangrijk geweest. Grote ijsmassa's zijn vanuit het Noorden over ons land geschoven tot de lijn Haarlem - Nijmegen ongeveer. Deze ijsmassa's hebben enorme hoeveelheden zand, grint, keien en leem meegevoerd. Doordat dit niet altijd even glad verliep, zijn enorme hopen (heuvelds) en dalen ontstaan. Aan deze opstuwing danken wij onze stuwwallen zoals de Tankenberg en Kuipersberg in Twente, de Lemelerberg en de Sallandse Heuvelrug. In Drenthe het Drents Plateau met uitstulpingen zoals stuwwal van Zuidwolde en de Havelterberg.

Maar er ware ook laagten zoals een brede stroom tussen Vecht en Reest. Deze landschappen zijn in de laatste ijstijd, het Weichseliën ontstaan. Het was hier erg koud maar door de koude poolwinden was de ijsmassa's afgevlakt tot de huidige vorm ongeveer. Ook in het oerstroombdal van de Vecht bleven een paar laagten achter. Ongeveer waar de huidige Vecht loopt en het Reestdal. Na het einde van deze koude perioden begon het nog aanwezige ijs te smelten en de laagten vulden zich met water en het overtollige water werd afgevoerd richting zee, die toen nog eerst droog stond. Wij zien dus dat de Reest in het noordelijke gedeelte van het Oerstroombdal van de Vecht ligt. Nu moet men de Reest niet voorstellen als een woest stromende beek. Het was meer een moersgebied waarin door stijging van de temperatuur een plantengroei tot ontwikkeling kwam met ook onder ander veenmos. Het water wat in z'n moeras te hoog kwam te staan verplaatste zich langzaam richting zee. Het schijnt dat door de monniken van het klooster Dickninge een paar dekzandruggen zijn doorgegraven. Hierdoor is in het moerasgebied een stroompje ontstaan omstreeks de vroege middeleeuwen. Het moerasachtige gebied waar de oorsprong van de Reest lag was in de omgeving van Lutten. Dit punt ligt ongeveer zes meter boven zeeniveau. De ruimte tussen het Vecht- en Reestdal was tijdens de laatste ijstijd opgevuld met dekzand en hier en daar een laagte. Het voren genoemde stroompje de Reest is gaan stromen langs de weg met de minste weerstand. Vandaar de vele meanders of kronkels op zijn weg van 30 - 35 kilometer lengte. De Reest ontspringt dus niet zoals de andere beken in Drenthe op het Drents Plateau, maar stroomt langs de rand van het Plateau evenals het Schonebeker diep. Langs de Reest schijnt al vroeg menselijke activiteiten geweest te zijn getuige de gevonden stenenwerktuigen in de buurt van de Pieperij, omstreeks 1930. Ook in Nolde liggen enkele grafheuvels uit 2000 tot 1600 voor Christus (late steentijd). Het begin van de Reest werd vroeger Lutterbeke genoemd, maar het begin bestond uit heel veel beekstroompjes. Bij het gehucht 't Bergje werd het stroompje pas de Reest genoemd. De moerassen in het dal hebben zich in de loop der jaren opgevuld met veen, vooral bij het beginpunt van de Reest ontstonden reusachtige veenmoskussens die de vorming van hoogveen in de hand werkten. Het gebied kende ook verraderlijke 'meerstallen' of vennen en werd als woest en leeg beschreven.

Veen - lied

Wild en woest en ledig,
was het ruwe veen.
Slecht de heide vlocht er
kransen overheen,
boog zich over d'oevers
van de bruine plas
en verborgen en diepten
van het zwart moeras.

Ziet, daar naad'ren mannen
met een ijzeren wil.
Aan de zoom der poelen
staan zij peinzend stil.
Broeders, op ten strijde!
Op ! band geslaakt,
die de schatten kluistert
door 't moeras bewaakt.

Ja, zij hebben moedig
d 'eedlen strijd volbracht
en een schat verworven
voor het nageslacht.
Hunne namen blinken
met ondoofb're glans
en wij vlechten juichend
hun een heidekrans.

Door o.a. Dominee A. Winkler Prins
(wordt vervolgd)
Anno 1975-2009
Albert Dragt
A. Toriedreef 13
Meppel

6 mei - 9 september - 4 november

INHOUD SCHARRELAAR 2009

Nr. 176 februari

blz.

Voorwoord	1
Agenda	2
Jeugdagenda	3
Agenda algemene ledenvergadering 2009	4
Jaarverslag 2008	5
Jeugdhoekje	14
Veldwaarnemingen	16
Koolhaar opschonen	18
Vogel waarheen was uw vlucht?	19
Specificatie geringde vogels	23
Nestkast onderzoek: Dickninge Binnen	24
Lindenhorst	24
Allee Lindenhorst	24
Dunninge	25
Vakantie en vogels in de Muritz	25
Nestkastverslag 2008	30
Werkgroep roofvogels en uilen terugblik 2008	33
Ringwerk 1963 – 2008	40
Boekbespreking Holenbroeders van Blaauw	47
Inhoud Scharrelaar 2008	

Nr. 177 Juni

Agenda	1
Jeugdagenda	1
Plantenwerkgroep programma 2009	2
Jeugdhoekje	3
Vogel waarheen was uw vlucht?	4
Overijsselse vogelaarsdag Zwartsluis	14
Nestkastonderzoek: Vossenburcht	15
Bomertswijk	15
Voorwijk	15
Dickninge Buiten	16
Havickshorst	16
Braamskamp	16
Werkgroep roofvogels en uilen terugblik 2008 vervolg	17
Veldwaarnemingen	23
Waarnemingen van zoogdieren gevraagd	27

Weidevogelgroep Meppelerdiep	28
Halsbandparkiet plaag of verrijking	29
Vogelwaardigheden	33
Excursie Bargerveen	35

Nr. 178 Oktober

Voorwoord	1
Een bevlogen vogelaar is niet meer	2
Agenda	4
Jeugdagenda	4
Plantenwerkgroep gaat door	4
Jeugdhoekje	5
Vogel waarheen was uw vlucht?	6
Certificerings bijeenkomst	14
Weidevogelgroep Meppelerdiep	14
Veldwaarnemingen	16
Dagexcursie plantenwerkgroep	20
Gallen	21
Heidezuivering 12 september	23
Honderd uitsteek gevoelige planten	23
Aktie bij Super De Boer	28

Nr. 179 December

Agenda	1
Jeugdagenda	1
Algemene ledenvergadering 2010	2
Verslag algemene ledenvergadering 2009	3
Jeugdhoekje	6
Vogel waarheen was uw vlucht?	9
Nestkastonderzoek: Carstenven	17
Reindersveld	17
Tissingbos	17
Carstenbos	18
Carstenbos Zuid	18
De Muritz vakantie verslag	19
Veldwaarnemingen	22
Reislustige wulp	23
Uit de oude doos. Ooievaars in Drenthe	23
Verslag paddenstoelen excursie 17-10-2009	28
Bezemkruiskruid	31
Politiek tweestromenland Reestdal	32

NIEUWE LEDEN GEVRAAGD!!!

Vanaf 19 jaar is de jaarlijkse contributie 10 euro.
U ontvangt 4x per jaar het verenigingsblad 'De Scharrelaar'.

- 0 Jeugdlid van 8 t/m 18 jaar tegen een jaarlijkse contributie van 10 euro. Hij/zij ontvangt 4x per jaar het verenigingsblad 'De Scharrelaar'. En 1x per jaar de Nieuwsbrief met de activiteiten van de jeugdnatuurwacht 'Weer of geen weer'. Hij/zij mag mee met de jaarlijkse Nestkastcontrole.

Een jeugdlid van 15 t/m 18 jaar mag tevens naar keuze meedoen met de activiteiten van een van de werkgroepen van de Natuurbeschermingsvereniging.

- 0 Is er in het gezin reeds een lid of jeugdlid tegen een jaarlijkse contributie van 10 euro dan kan elk volgende kind jeugdlid worden voor 3 euro per jaar. Hij/zij ontvangt dan niet 'De Scharrelaar'.

Als hij/zij 19 jaar wordt, gaat het jeugdlid automatisch over naar lid à 10 euro per jaar.

Opgever .....
Nieuw lid/jeugdlid/geschenklid .....
Straat en huisnr .....
PC en Woonplaats.....
Geboortedatum .....
Datum ..... Handtekening.....
Ouder/voogd.....

Dit formulier graag zenden of mailen naar:

Ledenadministratie Natuurbeschermingsvereniging
"IJhorst-Staphorst e.o."
p/a K. Compagner Boslaan 33
7951 CB Staphorst 0522 - 465050
E-mail: k.compagner@natuurbeschermingsvereniging.nl